

Treball Final de Màster

Valencià o català? Prejudicis lingüístics

Diego Sánchez Raya

UOC

Universitat Oberta
de Catalunya

Màster universitari Online de Formació del
Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i
Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament
d'Idiomes - Especialitat de Llengua i Literatura
Catalana i Castellana

Directora: Maria Parera Mayans

Especialitat: Llengua i Literatura Catalana

Data: 13/06/2024

Resum

Aquest treball analitza la percepció de l'alumnat català sobre la llengua catalana, en particular la varietat estandarditzada valenciana. Es van realitzar dues enquestes: una inicial per conèixer la comprensió dels conceptes de llengua, varietat, dialecte, parla, etc., i una final després d'una Situació d'Aprenentatge (SA) contextualitzada. La SA incloïa la creació d'una infografia sobre les llengües de la península i les varietats estandarditzades del català. Els resultats inicials mostraven que l'alumnat no associava correctament el valencià com una varietat estandarditzada, sovint confonent-lo amb una llengua o dialecte. Després de l'activitat, l'alumnat va aprendre a diferenciar entre llengua, varietat estandarditzada i dialecte, i a identificar les diferents llengües de la península.

Paraules clau: central, Valencià, llengua, dialecte, Català.

Abstract

This thesis analyzes the perception of Catalan students about the Catalan language, in particular the standardized Valencian variety. Two surveys were conducted: an initial one to understand the concepts of language, variety, dialect, speech, etc., and a final one after a contextualized Learning Situation (SA). The SA included the creation of an infographic on the languages of the peninsula and the standardized varieties of Catalan. Initial results showed that students did not correctly associate Valencian as a standardized variety, often confusing it with a language or dialect. After the activity, the students learned to differentiate between language, standardized variety and dialect, and to identify the different languages of the peninsula.

Keywords: central, Valencian, language, dialect, Catalan.

ÍNDEX

1. Introducció.....	4
2. Problema, pregunta i objectius de recerca.....	5
3. Estat de la qüestió, marc teòric i normatiu.....	6
a) Qüestions històriques i polítiques.....	6
b) Cap a una centralització acadèmica.....	8
c) Polítiques lingüístiques actuals en ensenyament (MARC NORMATIU).....	10
d) La llengua en el contacte amb els joves.....	12
e) Perspectiva de gènere.....	13
4. Metodologia.....	14
a) Context i Justificació de l'elecció del mètode escollit.....	14
b) Tècniques i instruments per a la recollida de la informació.....	14
c) Aspectes ètics.....	16
d) Estratègia analítica.....	17
e) Anàlisi de la implementació de la planificació del treball de camp.....	17
5. Resultats.....	19
a) Resultats d'observació a 3r d'ESO.....	19
b) Resultats quantitatius a 1r d'ESO.....	20
c) Resultats del procés d'anàlisi qualitatiu.....	22
6. Discussió dels resultats.....	23
7. Conclusions.....	24
Bibliografia.....	26
Annexos.....	30
a) Enquesta alumnat.....	30
b) Entrevista a CC.....	35
c) Materials d'observació a 3r d'ESO.....	39
d) Infografies 1 ESO.....	42
e) Situació d'Aprenentatge.....	46
f) Suport visual a l'aula.....	58

1. Introducció

En aquest treball ens ocupem de l'anàlisi de la perspectiva que té l'alumnat sobre la llengua catalana i sobre el valencià, una de les seues varietats estandarditzades. Per desenvolupar aquest tema, s'ha analitzat el context de centre, la normativa vigent i, posteriorment, s'ha portat a terme una enquesta inicial sobre la percepció de l'alumnat sobre aquest tema.

La motivació d'aquest treball naix a partir de la meua experiència com a docent de llengua catalana a l'Hospitalet de Llobregat, que m'ha fet veure com la resta de varietats dialectals diferents del català central es veuen com a "parles" i són "rars". La importància d'aquest treball rau en la demostració que català i valencià és la mateixa llengua. Serà una manera de demostrar a l'alumnat que la llengua no s'ha de lligar a la política, sinó que és un element cultural propi d'un territori.

En primer lloc, es planteja la pregunta de recerca i els objectius generals i específics. En segon lloc, s'aborda el marc teòric a través d'un breu passeig per qüestions històriques i polítiques; la perspectiva centralitzadora acadèmica; les polítiques lingüístiques actuals en l'ensenyament, que constituïria el marc normatiu; la llengua en contacte amb els joves i la perspectiva de gènere.

En tercer lloc, es planteja la perspectiva metodològica de l'estudi a través de la justificació de l'elecció del mètode escollit, els aspectes ètics, les tècniques i instruments per a la recollida de la informació i les estratègies per l'anàlisi dels resultats.

En quart lloc, s'abasten els resultats del procés d'anàlisi, tant quantitatiu com qualitatiu. A més, hi ha la discussió dels resultats, tot comparant els resultats de la recerca amb els resultats d'altres estudis. Finalment, hi ha les conclusions de l'estudi i la valoració personal de l'estudi. Així, es demostra la nostra hipòtesi de partida (vegeu enquestes inicials) i l'alumnat assoleix les expectatives.

Cal destacar especialment l'apartat de la revisió bibliogràfica sobre la informació ja existent, el de l'anàlisi de les dades inicials i finals de l'enquesta i l'Annex D (el resultat de les infografies), ja que són els punts principals del treball.

2. Problema, pregunta i objectius de recerca

La **pregunta de recerca** que es planteja és la següent: Com es percep el valencià a les aules catalanes?

El **problema** es defineix pel context sociopolític de les escoles catalanes és diferent del context de les escoles valencianes. Mentre que al País Valencià tothom anomena a la llengua catalana “valencià” i una part la vol deslligar del “català”, a Catalunya la idea que valencià i català són llengües diferents va en augment a les escoles. L'alumnat no pensa que la primera és una varietat lingüística i estandarditzada, però també dialectològica de la segona, sinó que pensa que són dues llengües diferents. A més, hi ha la concepció que la varietat estandarditzada del català central té cada vegada més prestigi, tot menyspreant o provocant la presència d'altres varietats de la llengua.

Ahora, es detallen una sèrie d'**objectius generals i específics** sobre la recerca:

Objectius generals:

1. Investigar el prestigi lingüístic del català, incloent-hi factors socials, però també fent atenció a l'actitud lingüística i els actes de comunicació.

Objectius específics:

- a. Analitzar de manera crítica els factors que poden influenciar la valoració de les varietats del català amb enfocament en les varietats regionals i el seu prestigi.
 - b. Fer una recerca empírica per avaluar el prestigi de les varietats del català, utilitzant mètodes qualitius i quantitius com enquestes o entrevistes.
 - c. Comparar, analitzar i contrastar els resultats amb les teories i estudis ja existents marcant especialment les característiques del català central.
2. Construir una situació d'aprenentatge basada en la varietat valenciana de la llengua catalana, tot refutant els prejudicis lingüístics.
 3. Proposar conclusions fonamentades sobre la valoració de les varietats del català i argumentar que el català central exhibeix un major prestigi lingüístic en comparació amb altres varietats.

3. Estat de la qüestió, marc teòric i normatiu

A continuació, s'analitzen les qüestions històriques i polítiques relacionades amb la llengua, la perspectiva centralitzadora acadèmica, les polítiques actuals en l'ensenyament, la llengua en contacte amb els joves i la perspectiva de gènere.

a) Qüestions històriques i polítiques

La llengua catalana sorgeix en el marc de les llengües romàniques com un dels parlars de la zona Marca Hispànica, que tenia frontera entre l'Imperi Franc i el territori d'al-Àndalus. Durant l'edat mitjana, la llengua s'expandeix amb la Corona d'Aragó, un únic territori que comprenia:

- Per l'actual França: El Rosselló francès (les Corberes)
- Per l'actual Itàlia: L'illa de Sardenya, l'illa de Sicília i el Regne de Nàpols
- Per l'actual Espanya: Tot el conjunt de les Illes Balears i Pitiüses, l'actual comunitat de Catalunya, Aragó, País Valencià i part de Múrcia.

Així, la llengua catalana queda com a oficial en tots aquests territoris. De fet, segons Sorolla (2012:8): *Les llengües desenvolupen una funció comunicativa. Però més enllà d'aquest nivell merament instrumental, també tenen una funció simbòlica i perfilen identitats.*

Els usos administratius del català en aquell moment queden fixats per la Cancelleria Reial. Hem de recordar que aquest període d'al-Àndalus, on la majoria de la població era musulmana àrab, va patir la reconquesta cristiana, la majoria de parla catalana. Aquest canvi va provocar un augment de parlants i, d'aquesta manera, una extensió de la llengua que va afectar a la seua variació diatòpica, tot creant diferents dialectes o varietats.

La gran enciclopèdia de la llengua catalana defineix dialecte com *cadascuna de les modalitats que presenta una llengua en les diverses regions del seu domini*. Com indica Massanell i Veny (2012:10), *la divisió dialectal de la llengua catalana es basa, en un primer nivell, en l'existència de dos blocs dialectals, l'oriental i l'occidental*. Els canvis polítics i els que afecten els parlants van fer que el territori de la llengua catalana quedara reduït a:

- Per l'actual França: El Rosselló francès
- Per l'actual Itàlia: La ciutat de l'Alguer (Sardenya)
- Per l'actual Andorra
- Per l'actual Espanya: Tot el conjunt de les Illes Balears i Pitiüses, l'actual comunitat de Catalunya, la Franja (Aragó), País Valencià (totes les comarques excepte l'Alt Palància, els Serrans, Plana d'Utiel, Foia de Bunyol, Vall de Cofrents, Canal de Navarrés, Alt Vinalopó, una zona del Vinalopó Mitjà i el Baix Segura, [segons Beltran i Segura-Llopes: 2017]) i la zona del Carxe (Múrcia).

Així, per qüestions territorials i de parlants, la llengua catalana és comparable a Irlanda, Lituània, Suècia o República Txeca. El català és doncs llengua oficial estatal únicament a l'estat andorrà i cooficial dins de les comunitats bilingües de l'estat espanyol. Cal destacar que França o Itàlia han promogut l'homogeneïtzació de les llengües estatals tot evitant la compartició, regulació o aplicació dels seus "dialectes" en els àmbits escolars. Les llengües oficials són doncs l'italià a Itàlia i el francès a França. De fet, l'escriptor Luigi Settembrini, gran amic de Mussolini, va escriure *Ricordanze della mia vita*, on podem trobar aquest fragment (Settembrini, 1961: 63-67) traduït directament al català:

Sabeu que quan un poble ha perdut la seua pàtria i la seua llibertat i va perdut pel món, la llengua li té lloc de pàtria i de tot; i que quan li torna el pensament i el sentiment de la seva passada grandesa, la llengua torna a l'antic. Sabeu que així va passar a Itàlia, i que el primer que volíem quan ens ressentíem italians després de tres segles de servitud, va ser la nostra llengua comuna, que Dant creava, Maquiavel escrivia, Ferruccio parlava.

A partir d'aquest text, podem extreure la idea que la política italiana va afectar els dialectes. La política feixista italiana de les mans del govern de Mussolini va posar l'italià al centre tot desprestigiant els dialectes.

Pel que fa al francès, segons Harguindéguy i Ballester (2007: 2), s'imposa pels jacobins tot arribant a una expansió màxima o a una unificació cultural amb la Tercera República gràcies a la premsa, el reclutament militar obligatori i l'escola gratuïta. També ho esmenten Casesnoves i Mas (2015:56): "Entremig, el 1977 s'havia publicat la Charte de la Langue Française, que va fixar el francès com a única llengua oficial de la regió".

Aquestes llengües minoritàries s'intentaren recuperar a final del segle XIX, amb l'onada descentralitzadora del 1968 tot donant suport a les entitats associatives que defensaven aquestes llengües. No obstant això, aquesta descentralització no va ajudar a reviure aquestes llengües que abans eren perifèriques, però que actualment ho són més encara.

Així, la França actual reconeix l'existència d'aquestes llengües, tot i que no els fa costat. De fet, l'abril de 2021, l'estat francès presidit per Macron va aprovar una llei per reconèixer i promocionar les llengües minoritàries, però que prohibeix dins la seua constitució l'ensenyament de les llengües regionals. De fet, Sánchez (2023: 3-4) mostra que tant les ikastolak (escoles franceses amb immersió lingüística en basc) i les escoles franceses de la bressola (amb immersió lingüística en català) són privades. Una altra vegada, la política lingüística depèn dels colors dels partits que formen part del govern.

Si ens fixem, és la mateixa política lingüística que va fer servir el general Franco quan va començar la dictadura: suprimir les llengües cooficials. Així, Leontaridi, Erotas i Sigala (2003: 4), expliquen que l'eslògan que es va difondre a Catalunya després de la guerra va ser *Si eres español, habla en español*. A continuació, expliquen que aquest eslògan no era clar, ja que els catalans parlaven en català perquè se sentien catalans. Llavors el lema el van substituir per *Si eres español, habla la lengua del Imperio*. Així, l'espanyol es va determinar com a llengua única a l'estat, (també escolarització) i, com els autors indiquen: *En cualquier caso, fue prohibido emplear otra lengua que el castellano en las situaciones públicas*. Si algú fera servir el català seria castigat físicament.

A més, van provocar la migració de població castellanoparlant a les àrees urbanes de Catalunya i del País Valencià, així com l'augment de la censura i abanderament nacionalista. Els mitjans de comunicació d'aquest moment eren en castellà. Novament, podem observar com la prohibició de les llengües ve provocada per un govern feixista. Aquesta idea la ratifica Cuenca (2003: 35) *L'Estat espanyol no es creu el plurilingüisme; com a conseqüència, és difícil dur a terme una defensa de les «altres» llengües d'Espanya —és a dir, totes excepte el castellà—, dins d'un projecte polític o “nacional” espanyol* i, posteriorment, en un article dedicat a la política lingüística educativa del galleg i del bretó, Sánchez (2023:9) *Si bien es cierto que nos quedan muchos campos de análisis abiertos más allá del caso del gallego y del bretón, nuestra realidad continúa siendo que las políticas lingüísticas dependen de las ideologías de los partidos políticos.*

b) Cap a una centralització acadèmica

La Diputació de Barcelona funda l'Institut d'Estudis Catalans el 1907. El filòleg Pompeu Fabra farà possible la fixació de les normes ortogràfiques, gramaticals i diccionaris:

- Normes ortogràfiques (1913)
- Diccionari ortogràfic (1917)
- Gramàtica catalana (1918)
- Diccionari general de la llengua catalana (1931-1932)

Com que la norma s'elabora des de Barcelona, és monocèntrica (Ginebra i Solà: 2007).

Ara bé, al País Valencià, es publiquen les Normes de Castelló (1932) per un grup d'escriptors i intel·lectuals com Carles Salvador, Manuel Sanchis Guarner o Enric Valor. Aquest recull planteja una integració fabriana, però alhora una substandardització (en paraules de Kotátková, 2020:304), que indica poder escollir les formes pròpies valencianes: *pense* (en català *penso*), *eixe* (un nou grau entre *aquest* i *aquell*, que correspondria a un *aqueix*), *ací* (en català *aquí*), *seues* (*seves* en català), etc. De fet, Kotátková (2020:304) ens indica que *l'IEC no solament les accepta, sinó que les incorpora en els seus documents normatius com a part dels diversos subestàndards*. Així, podem observar que com que l'IEC té una posició integradora i convergent, probablement voldrà, integrar totes les variants estandarditzades de la llengua.

Cal abordar, però, l'estat de les ideologies de les institucions reguladores (IEC i AVL) de la llengua catalana. Segons Ginebra (2018: 37):

Parlem de **monocentrisme** quan hi ha un únic centre codificador amb autoritat reconeguda formalment per a tot l'àmbit territorial d'una mateixa llengua. Parlem de **policentrisme** quan, en l'àmbit d'una llengua, hi ha diversos centres codificadors amb autoritat reconeguda formalment.

Cal destacar que tant Sentí (2019) com Martines i Montoya (2011) esmenten que hi ha estàndards policèntrics en països diferents i separats per grans distàncies com ara la que existeix entre Portugal i Brasil, pel que fa al portugués. A més, Sentí (2019) afegeix el cas de l'anglès i de l'espanyol.

L'IEC naix amb una aproximació monocèntrica, tot i que, la normativa que proposen ha canviat d'una unitarista a una composicional, tot integrant, les diverses varietats de la llengua que s'han comentat adés. Cal recordar, però, que durant l'etapa franquista, l'IEC es desactiva. A més, no només queda prohibit el català, sinó que es produeix l'exili de molts escriptors, intel·lectuals i polítics de tots els Països Catalans. Amb l'arribada de la transició cap a la democràcia, l'IEC es reactiva el 1976 i la Generalitat de Catalunya aplica el model normatiu d'aquesta institució, que integra formes de la resta de variants.

Segons Cuenca (2020:102), aquestes són l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i el Departament de Filologia Catalana de la Universitat de les Illes Balears (tot i que l'organisme competent és la Universitat de les Illes Balears, que dona la funció consultiva a la Comissió Tècnica d'Assessorament Lingüístic, òrgan delegat al Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la mateixa universitat). A l'Aragó, de fet, el català queda reduït a usos folklòrics i simbòlics (Kotátková, 2020: 306).

Al País Valencià, però comença el discurs anticatalanista i es crea l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) el 1998, però reconeguda el 2006 per l'Estatut d'Autonomia. Entre el 2003 i 2005, l'AVL equipara les denominacions *català* i *valencià* per referir-se a la llengua. L'AVL dona per vàlides les opcions verbals fabrianes d'ús al País Valencià, tot i que hi ha una tendència a l'ús de les formes particularistes (Kotátkova, 2020: 307), que ha estat descrit com a un *model particularista* (segons Lacreu, 2002 i Montoya, 2006).

Així, Mas (2008) ens indica que es tracta d'una discussió més ideològica que filològica. Pel que fa a l'ús, les universitats valencianes fan ús de formes més convergents o unitaristes. En canvi, tot i que la Generalitat Valenciana també en va fer ús, serà durant els governs del PP que els governs valencians faran servir formes més particularistes.

En aquest cas, l'AVL s'instaura com a policèntrica (Martines i Montoya, 2011:186), però, amb una codificació convergent (IIFV, 2002:11, 18-19, 22). Així, es mostra una oposició ideològica entre el procés de codificació de l'IEC (a Barcelona) i de l'AVL (a València). De fet, Martines i Montoya (2011:187), esmenten que aquesta diferència està relacionada amb les identitats nacionals de cada grup. Per un costat, els sectaris que pensen que el valencià és diferent del català, tenen una identitat nacional més propera a l'espanyola. En canvi, els que suporten la unitat de la llengua catalana, s'identifiquen més amb el nacionalisme valencià-català de forma conjunta.

Hi ha una tercera branca, que no agrupa el monocentrisme ni el policentrisme, en què les formes del català no es consideren valencianes. Així, podem concloure que les postures més policèntriques depenen, encara més, dels colors que tenen els governs que, d'alguna manera, es veuen representats en les ideologies dels pobles i, alhora, la que reflectiran les institucions.

Segons Pradilla (2015), s'han desenvolupat tres subestàndards (català central, valencià i balear) que no corresponen amb la diferenciació dialectal de la llengua, sinó amb la divisió administrativa, és a dir, per comunitats autònomes. Aquests subestàndards estan directament relacionats amb la política lingüística que hi ha a l'ensenyament i que ens

donarà un context previ de les realitats catalanes i valencianes. Ja s'anuncia en aquest treball, d'alguna manera, la nostra hipòtesi de partida:

Per començar, perquè aquests coneixen més la varietat estàndard catalana que no a l'inrevés, en el sentit que és més probable que un barceloní pugui pensar que és incorrecte l'ús del possessiu *meua* o la pronúncia d'una neutra tònica que el fet que un valencià considere *meva* fora de la norma. (Casesnoves i Mas, 2015:64)

c) Polítiques lingüístiques actuals en ensenyament (MARC NORMATIU)

Quant a les polítiques lingüístiques, caldrà abordar, en primer lloc, la normativa sobre la presència de la llengua catalana en tres marcs: l'espanyol, el català i el del centre (en aquest cas, un centre A de la ciutat de Sabadell i un centre B de l'Hospitalet de Llobregat).

Pel que fa al marc espanyol, la situació que el govern fa de les llengües és la següent: "La Constitució espanyola estableix en l'article 3 que el castellà és la llengua oficial de l'estat i que la resta de llengües espanyoles són també oficials en les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb els seus estatuts" (MEFD) i, així doncs, el català a Catalunya i Illes Balears i valencià a la Comunitat Valenciana; l'Eusquera al País Basc i a les zones basques de Navarra i el gallec a Galícia. Hi ha llengües, però, que l'estat no reconeix com a oficials, però sí com a pròpies: l'aragonès, el català d'Aragó, el bable, el gallec en zones fora de Galícia i el silbo gomero. La incorporació de les llengües cooficials a l'ensenyament, segons el Ministeri d'Educació i Formació Professional, fou en: 1982 (eusquera al País Basc); 1983 (llengua catalana a Catalunya i País Valencià), (gallec a Galícia) i 1986 (eusquera a Navarra).

Aquestes tres llengües s'incorporen a l'ensenyament d'una manera obligatòria en aquests territoris. Tanmateix, les llengües que l'estat considera pròpies, però no cooficials, tot i que s'incorporen a l'ensenyament, no ho fan en règim d'obligatorietat, sinó que es plantegen com a una optativa o com a hores extra. Si ens fixem en l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (Llei 1/1998, i la seua reforma posterior amb la Llei 6/2006) i, particularment, en l'article 6 "La llengua pròpia i les llengües oficials", es determina que:

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament. (2006: 2244)

A més, a Catalunya, l'aranès també es considera llengua oficial (Llei 35/2010). Això vol dir que en territoris fora de la Vall d'Aran, l'alumnat està obligat a adquirir competències en llengua catalana i castellana i, a més, en la Vall d'Aran, en aranès:

5. La llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis de normalització lingüística. (2006: 2244)

La Llei 17/1010 mostra que la llengua de signes catalana (LSC) és la llengua pròpia dels

signants catalans. A més, el Departament d'Ensenyament (2018:7) planteja dos decrets: un d'autonomia dels centres educatius i un altre sobre atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

A més, la Llei 8/2022 (del 9 de juny, sobre l'ús i l'aprenentatge de les llengües oficials en l'ensenyament no universitari) mostra que, en contra de la sentència dictada pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), que dictava un mínim d'un 25% d'ensenyament en castellà, va haver-hi un acord entre PSC (Partit Socialista de Catalunya), ERC (Esquerra Republicana de Catalunya), Junts per Catalunya i Catalunya en comú per evitar aquesta terminologia proposada pel TSJC. De fet, Ridao (2022: 243-244) recull els ideals dels partits sobre aquesta idea "que ara ens vol obligar" al 25%. Així, la nova llei indica que per un ensenyament efectiu s'ha de tenir en compte la situació sociolingüística del centre i, alhora, garantir un domini tant en català com en castellà. Mentre que el PSC dona una resposta i diu que "L'acord sobre l'aprenentatge de les llengües a l'escola permet donar un millor compliment a la sentència" (Socialistes PSC, 2022), ERC parla d'evitar el 25%: "Impulsem una llei al #Parlament i un decret llei al @govern per evitar la imposició del 25%" (Esquerra Republicana, 2022).

La distribució horària de les llengües en l'Educació Secundària Obligatòria segons el Departament d'Educació (2022b) queda, de primer a tercer curs, amb 245 per català i 245 per castellà o 163 per a cadascuna (català, castellà i aranès) a la Vall d'Aran. A quart curs, 105 per a cadascuna i, en cas de la Vall d'Aran, 70. En canvi, al Batxillerat (Departament d'Educació, 2022a), hi ha dues hores setmanals per a català i dues per a castellà. En el currículum s'especifica que serà el Consell General d'Aran assignarà la distribució horària de la matèria d'Aranès.

Per posar context, en contra d'aquesta llei que va evitar la imposició del 25%, el País Valencià, amb la Llei de Plurilingüisme en educació, PEPLI (Programa d'Educació Plurilingüe i Intercultural) [Llei 4/2018] va regular i promoure el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià. Així, aquest programa marca el temps mínim destinat als continguts en cada llengua: 25% per al castellà i 25% per al valencià. A més, quant a l'anglès, hi ha entre un 10% i un 25% (Generalitat Valenciana). A més, com s'observa, si sumem els percentatges mínims (25, 25 i 10) ens dona 60%. Això vol dir que el centre educatiu tindria l'altre 40% per adaptar-lo segons les seues necessitats sociolingüístiques. Si fem una suma dels percentatges màxims (25, 25 i 25) ens dona un 75% i, per tant, queda un 25% de lliure disposició per als centres. Així, els percentatges que decideix el centre hauran d'aparèixer en el Projecte Lingüístic de Centre (PLC).

Per acabar, ens queda concretar el marc del centre A i el de centre B. Comencem pel primer. Cal destacar que el A se situa en la ciutat de Sabadell i, per tant, s'emmarca en el context del marc normatiu català. El Projecte Lingüístic del Centre (PLC) s'emmarca dins del Projecte Educatiu de Centre (PEC). Aquest indica, com ho fa la llei anterior que "la llengua catalana serà el vehicle d'expressió normal en el Centre, tant en les activitats internes com en les de projecció externa" (Jaume Viladoms Centre Educatiu, 2018). Així, totes les matèries del centre educatiu es desenvolupen en català, excepte la matèria de Llengua castellana i literatura. Això no implica, però, l'ús de lectures en castellà per a altres matèries diferents de la de Llengua catalana i literatura amb la finalitat de completar els sabers bàsics.

Finalment, pel que fa al centre B de la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat, segons el seu PEC (Torras i Bages, 2019), el centre es va construir a finals dels anys seixanta per donar oferta de batxillerat i, sobretot, tenint en compte que la majoria de població que arribava a la ciutat era immigrant, ja que treballava en el sector industrial. A més, el PLC (Torras i Bages, 2019) afegeix informació sobre la llengua de l'alumnat. Principalment, es comenta que la llengua principal de l'alumnat és el castellà per què s'ha comentat adés, però les associacions del barri, els espais joves i les biblioteques s'esforcen tant com poden per fer promoció de la llengua catalana. Tal com s'esmentava a l'A, el B fa totes les matèries en català a excepció de les matèries de llengua diferents (Llengua castellana i literatura i les llengües estrangeres Anglès i Francès).

d) La llengua en el contacte amb els joves

Hi ha treballs que analitzen la percepció balear de l'estàndard català. N'hi ha d'altres sobre la percepció valenciana, però, tal com comenten Casesnoves i Mas (2015:55), "no n'hi ha cap que analitzi la visió dels barcelonins sobre cap altra varietat del català". Com s'indica en aquest mateix treball (Casesnoves i Mas, 2015:59), els parlants del català central estan disposats a travessar fronteres etnolingüístiques si la situació ho requereix i també mostren la capacitat de convergència lingüística en altres llengües, si són conegudes i això provoca una certa harmonia social. Casesnoves i Mas (2015:59-60) mostren diversos treballs d'estudi de les actituds: actituds cap al central des de les illes (Villaverde, 1998) i cap al central des del País Valencià (Casesnoves i Sankoff, 2004).

L'article presentat per Vila, Massaguer i Flors (Departament de Cultura, 2023) presenta la situació del català i els joves amb diversos àmbits. Així, la informació que presentem a continuació està extreta d'aquest treball.

- El sistema educatiu

Com s'ha comentat anteriorment (3), la llengua catalana és vehicular en educació. Segons els autors, en el pas de primària a secundària s'observa una disminució de l'ús del català entre els docents. Això, és clar, afectarà negativament la llengua d'ús a l'aula entre l'alumnat. De fet, més endavant, s'analitzarà la perspectiva de Kotátková (2020) sobre el rol del docent dins del sistema. Un dels problemes generals de la disminució de l'ús del català entre els joves està relacionat amb l'anglès i la seua hegemonia (Vila et al., 2023:12).

- El món del lleure

Les activitats extraescolars (ací caldria parar atenció, ja que l'article es refereix a totes aquelles activitats no reglades, però que comporten la dinamització de l'activitat) tenen potencial, segons els autors, per al comportament lingüístic. El rol dels adults és important per poder comunicar amb els nens. De fet, el problema que s'observa en aquest àmbit és l'arribada de nouvinguts i la conversió al castellà per facilitar o per, com comentàvem abans, harmonitzar el clima. Es posa especial atenció en la formació i sensibilització d'aquestes persones amb la situació sociolingüística del català.

- El mercat laboral

En aquest cas, depèn molt de cada empresa, però els autors estimen que són molts els

joves que activen el català el primer cop que es relacionen amb el món laboral. En canvi, el plantejament d'anar a treballar a l'estranger desincentiva la posada en marxa del català. Com indiquen els autors, el castellà es veu com a imprescindible a l'hora d'entrar al món laboral. El català presenta diverses peculiaritats: la no exigència, la poca importància de la formació lingüística, la certificació que ja té l'alumnat que ha estudiat a Catalunya (tot i que potser no tenen el nivell, afegisc) i que els comerços tradicionals catalanoparlants van cada vegada més dirigits a societat no catalanoparlant. Llavors, els autors conclouen que s'ha d'adequar la demanda perquè el català siga útil.

- Mitjans de comunicació i xarxes socials

Probablement, aquest és el repte més gran, ja que ajuda a augmentar la consciència i a atraure un gran nombre de nouparlants. Els joves prefereixen, segons els estudis (Consell Social de la Llengua Catalana 2009: 90-91), el castellà. De fet, els autors plantegen dues excepcions: dibuixos animats i productes infantils i productes vistos, en primer lloc, en català, com ara la sèrie *Merlí* de TV3. També s'observa aquesta mateixa tendència respecte dels grups musicals que han creat fenòmens de masses en els últims anys, com ara *Zoo* o *The Tyets*. De fet, els autors citen Oriol Grau per referir-se a aquest procés: "El català mola? El català mola si mola el que fem en català" (Grau 2012: 226). Així, veiem que hi ha un buit d'oferta en aquest cas, de productes audiovisuals. Els autors valoren negativament la desaparició del canal K3, que tenia sèries doblades al català i l'estratègia de fer programes bilingües com ara *APM* o *Zona Zàping* per atraure el públic no catalanoparlant. Com s'analitza, els mitjans de comunicació són, si més no, l'àmbit que més pot incidir en l'augment de l'ús de la llengua catalana.

e) Perspectiva de gènere

La idea que plantejem per aquest projecte és la següent, sempre aplicant-la al context del nostre treball: "Els projectes d'igualtat de gènere persegueixen com a objectiu principal la igualtat efectiva entre homes i dones, actuen de forma directa sobre una situació clara de desigualtat o un problema específic de discriminació."

En aquest cas, s'hauria de tenir present:

- Si els homes i les dones tenen (o no) la mateixa percepció de la diferència quant a aquests problemes específics de discriminació
- Si hi ha una qüestió de gènere en el prejudici lingüístic

Ahora, en el moment de fer qüestionaris, entrevistes, etc. s'haurà de tenir en compte:

- El llenguatge: Redacció utilitzant un llenguatge inclusiu i no sexista.
- Les dades que es demanen, incloent-hi de forma sistemàtica la variable sexe
- Sempre que es parle d'estructura familiar, tenir en compte la diversitat que existeix d'estructures familiars.

4. Metodologia

a) Context i Justificació de l'elecció del mètode escollit

Pel que fa al centre B, és un centre de màxima complexitat situat en la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat. La Situació d'Aprenentatge (vegeu annex E i F) es durà a terme en tres grups de primer d'ESO (A, B i C) d'una vintena d'alumnes cadascun (més o menys) de diferents països de procedència, però amb coneixements de llengua catalana i castellana. Tots els alumnes que tenen un PSI estaran situats al davant de la classe i rebran suport addicional. Cal destacar que la situació socioeconòmica de les famílies del centre és baixa. De fet, segons la pàgina de l'institut

El Pla Estratègic, portat a terme entre els anys 2010 i 2014, ha aconseguit una millora dels resultats acadèmics i de la cohesió social del nostres alumnes. El centre està molt ben integrat al seu entorn: al barri, a la ciutat i al riu Llobregat. (...) L'activitat escolar surt al carrer en diverses activitats d'aprenentatge servei (APS).

El centre A, en canvi, és un centre concertat de la ciutat de Sabadell. La majoria de les famílies tenen una situació socioeconòmica mitjana, molt per sobre de la situació que s'ha descrit sobre el centre B. En aquest cas, utilitzarem l'experiència en aquest centre per comparar, a través de l'observació docent, la perspectiva sobre el valencià, sense fer cap SA que pugui comparar la perspectiva inicial i la final.

La pregunta d'investigació *Com es percep el valencià a les aules catalanes?* pretén establir una **metodologia mixta**. Per una banda, ens centrarem a realitzar un qüestionari (metodologia quantitativa) per poder analitzar dades sobre la percepció d'aquesta varietat lingüística que té l'alumnat català. Per altra banda, farem una sèrie d'entrevistes (metodologia qualitativa), sobretot al professorat del centre educatiu, sobre com observen que l'alumnat entén (o no) aquesta varietat dialectal.

Respecte del disseny d'investigació més convenient, a partir del resultat dels primers qüestionaris i de les entrevistes prèvies, s'elaborarà una situació d'aprenentatge basada a fomentar la varietat dialectal valenciana amb lèxic i morfologia verbal d'aquesta varietat. Aquesta intervenció es portarà a terme en tres grups de 1r d'ESO del centre B de l'Hospitalet de Llobregat. A més, s'ampliarà a través de l'observació del docent en dos grups de 3r d'ESO, un del centre A de Sabadell i un grup del centre B de l'Hospitalet de Llobregat. Finalment, tornaran a passar-se uns qüestionaris sobre la percepció de la varietat dialectal valenciana per veure com ha evolucionat.

b) Tècniques i instruments per a la recollida de la informació

Per tal de poder analitzar i comparar la percepció inicial de l'alumnat, ens basarem en la metodologia quantitativa (Bernabeu, 2018) a través dels qüestionaris a l'alumnat i al professorat i en la metodologia qualitativa (Valldeoriola, 2018) a través d'entrevistes al professorat del centre educatiu. Cal destacar que aquesta intervenció es portarà a terme en uns tres grups de 1r d'ESO format per una vintena d'alumnes cadascun. Tanmateix, les enquestes, que es passaran a dos grups més (un de segon d'ESO i un de tercer

d'ESO del mateix centre —centre B—), ens donaran informació útil sobre la percepció d'aquesta varietat dialectal.

Afegirem llavors els següents paràmetres sobre el context que mostra Bernabeu (2018: 31): centre educatiu, curs, sexe, edat. A més, Casesnoves i Mas (2015:69), afegeixen el lloc de procedència dels progenitors. També afegiran (2015:70), la llengua inicial i la identificació (més espanyols, per igual, menys espanyols i/o més catalans, menys catalans) i la ideologia política. Llavors, si elaborem un esquema, la distribució seria la següent:

- **Dades sociològiques:** Sexe, edat, curs, llengua d'ús habitual, lloc i llengua de procedència dels pares, ús de llengua en diferents contextos.
- **Dades sobre la varietat dialectal:** Es reproduirien àudios diferents i haurien de relacionar-los amb els tres estàndards de la llengua catalana.
- **Dades sobre el prestigi de la varietat:** A més, els preguntàrem si pensen que algun dels tres àudios és normativament incorrecte i si pensen que hi ha cap varietat dialectal millor que altra.

De fet, ací hi ha el detall de les preguntes de l'enquesta que es va passar a l'alumnat i que es trobarà a l'annex A:

En primer lloc, hi ha un bloc dedicat a les dades de l'alumne: sexe, edat, curs, grup, llengua d'ús habitual, lloc de naixement, llengua d'ús habitual dels teus pares i lloc de procedència dels teus pares. En segon lloc, hi ha un bloc dedicat a la percepció o prestigi de la llengua. Es pregunta sobre la definició del català i del valencià, sobre si aquestes són dues llengües diferents i determinar quina de les oracions que es proposen és la vertadera. En tercer lloc, hi ha una sèrie d'activitats de relació de la varietat en què parlen en els vídeos amb els estàndards.

Quant a les entrevistes al professorat, es preguntaria sobre la percepció pròpia de les diferents varietats dialectals, si en classe utilitzen materials d'altres varietats dialectals i quina és la percepció que ells observen que l'alumnat té. Així doncs, aquestes serien les preguntes dirigides al professorat:

- Nom, titulació universitària, departament, anys de docència, cursos actuals
- Com ha treballat la varietat dialectal i els estàndards catalans a l'aula
- Com ha vist la percepció de l'alumnat respecte d'aquesta identificació. Veuen el català com a superior al valencià? Com pensa que es podria treballar per abordar aquest problema i si desitja fer cap aportació extra.

He escollit mètode quantitatiu perquè l'abast d'aquest projecte és valorar (quantificar) les opinions sobre la percepció del valencià a les aules del meu centre educatiu. Alhora, el mètode qualitatiu (a través de les entrevistes, em permetrà estudiar-ne les raons per les quals existeix o no. En projectes posteriors; si es veuen diferències significatives, es pot fer una anàlisi quantitativa i qualitativa que afecte a més centres educatius (de diferents zones).

Contextualitzaré, en primer lloc, la recollida de dades. Els qüestionaris inicials es

passaran a diversos grups del centre B amb l'objectiu de poder tenir una perspectiva localitzada i contextualitzada sobre la percepció de la varietat dialectal valenciana. Cal destacar que és un centre públic de la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat.

- En primer lloc, es realitzaran els qüestionaris sobre diversitat dialectal a diversos cursos del centre educatiu. Alhora, es realitzaran algunes entrevistes (metodologia qualitativa per observar el context natural, segons Rodríguez-Gómez, 2018:34) al professorat de l'assignatura de llengua catalana sobre la percepció de la llengua catalana en aquest tema.
- En segon lloc, es durà a terme la intervenció didàctica en 1r d'ESO a través de la situació d'aprenentatge que haurà estat prèviament planificada.
- En tercer lloc, i finalment, es passaran enquestes finals a l'alumnat de 1r d'ESO per poder comprovar el resultat de després de la situació i poder concloure com ha estat la percepció de l'alumnat sobre la varietat valenciana després de l'evolució des del principi fins ara.

El qüestionari previ tant a 1r d'ESO com a l'altre curs (un grup de 3r d'ESO) s'administrarà mitjançant Google Classroom, la plataforma de l'aula virtual i gestió de classe que tenim al centre educatiu. En el meu cas, l'alumnat accedirà al qüestionari inicial quan el professorat pugui facilitar l'enllaç. El qüestionari inclourà preguntes tancades sobre la percepció de l'alumnat amb respostes tipus escala que, tal com s'indica en Vallderiola (2018), facilita l'anàlisi quantitativa mitjançant tècniques estadístiques.

Els grups són d'uns 20 alumnes. He escollit 1r d'ESO (Cal destacar que és un grup amb una majoria de persones castellanoparlants i on la realitat del català està centrada en el context de la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat) perquè és el nivell amb el qual tinc més hores de classe.

c) Aspectes ètics

El projecte planteja una sèrie d'aspectes ètics que cal abordar. En primer lloc, cal assegurar a l'alumnat la confidencialitat de les dades per tal d'aconseguir que les respostes siguin com més acurades possibles i més reals, millor. Caldrà, però, fer que tant les persones entrevistades com l'alumnat tinga un consentiment informat i estiga d'acord amb participar en l'estudi.

La situació d'aprenentatge que es plantejarà haurà de tenir en compte la varietat dialectal valenciana per abordar la possible falta de percepció favorable d'aquesta varietat. Serà essencial tenir en compte el context socioeconomicocultural, és a dir, l'entorn, de l'alumnat, per tal de respectar les identitats lingüístiques dels estudiants.

Caldrà redactar-ho tot de tal manera que hi haja respecte entre els membres i que pugui promoure la diversitat lingüística (a favor del valencià) i sense prejudicis lingüístics ni discriminació de cap mena. Potser l'alumnat podria notar que hi ha un ús a favor de la

llengua catalana i ho veuria com a una discriminació enfront de la seua llengua materna que, en tots els casos, és diferent del català.

d) Estratègia analítica

Caldrà abordar les conclusions després de la situació d'aprenentatge. Es farà una comparació entre les dades inicials i les dades finals així com les percepcions inicials de les entrevistes i dels qüestionaris. Cal destacar que es recollirà la informació per mitjà de l'observació del docent en 3r d'ESO de dos centres diferents (centre A de Sabadell i centre B de l'Hospitalet de Llobregat) amb la finalitat de comparar tots dos centres. Alhora, es farà la situació d'aprenentatge programada a 1r d'ESO al centre B.

Així, s'analitzarà com les activitats de la situació d'aprenentatge ha afavorit o ha fet millorar la percepció d'aquesta varietat en 1r d'ESO. L'anàlisi quantitativa ens permetrà analitzar les diferències entre els grups dels participants. L'anàlisi qualitativa mostrarà temes, patrons o percepcions recurrents, segons les respostes que ens donen. Compararem també segons les variables d'edat, gènere, nivell educatiu (1r d'ESO respecte de tots els altres cursos) i, finalment, també ho farem a través de l'anàlisi de casos, tot comparant casos ja existents d'altres estudis.

e) Anàlisi de la implementació de la planificació del treball de camp.

El cronograma de les activitats seria el següent:

	1r ESO A	Diapositives SA
Final d'una sessió d'una SA anterior	Realització dels qüestionaris previs a la SA proposada en aquest treball	-
Sessió 1	Presentació i debat	Diapositiva 1 a 12
Sessió 2	Explicació de les llengües i reflexió de la llengua sobre les definicions	Diapositiva 13 a 24
Sessió 3	Definicions conjuntes i sessió de treball per fer la infografia manual.	Diapositiva 25 a 30
Sessió 4	Presentació del treball, avaluació i coavaluació i Enquestes finals	Diapositiva 29 a 30

A continuació us presentaré l'anàlisi crítica sobre la metodologia emprada. En primer lloc, combinar una metodologia quantitativa i qualitativa és la millor opció. He escollit mètode quantitatiu perquè l'abast d'aquest projecte és valorar (quantificar) les opinions sobre la percepció del valencià a les aules del centre educatiu. Alhora, el mètode qualitatiu (a través de l'entrevista, em permetrà estudiar-ne les raons per les quals existeix o no. En projectes posteriors; si es veuen diferències significatives, es pot fer

una anàlisi quantitativa i qualitativa que afecte a més centres educatius (de diferents zones). Llavors, la implementació d'aquesta doble metodologia és una manera d'assegurar que les dades que rebem pel costat de l'alumnat es veu també reconeguda pel context del professorat.

5. Resultats

a) Resultats d'observació a 3r d'ESO

En un primer moment caldrà abordar els resultats de l'observació en 3r d'ESO. En primer lloc, les activitats que es van dur a terme tant en el centre A com en el centre B es relacionen amb la dialectologia, que és el tema d'estudi d'aquest treball juntament amb la percepció sobre la varietat valenciana dins les escoles catalanes. Primerament, es va presentar a l'alumnat un mapa (imatge 1, vegeu l'annex C) del domini lingüístic català i, amb una activitat de recerca, es va proposar que emplenaren una taula sobre els aspectes morfosintàctics, fonètics i lèxics de les varietats dialectals de la llengua catalana. En aquest cas, estava centrat en les varietats estandarditzades de la llengua catalana, però també hi havia presència del rossellonès i del nord-occidental.

A més, es va facilitar un mapa de comarques (imatge 2, vegeu l'annex C) per simular aquest mapa i una plantilla (imatge 3, vegeu l'annex C) per emplenar les característiques dels dialectes i una plantilla per elaborar un esquema previ sobre la cançó que havien de treballar (imatge 4, vegeu l'annex C).

Els resultats van ser positius. Per una banda, l'alumnat va aprendre que la llengua catalana té molta diversitat dialectal i, alhora, van desmitificar la diferència entre català i valencià com a llengües diferents. De fet, l'enquesta inicial realitzada a un grup de 3r d'ESO del centre B de 16 persones mostra que 11 de les 16 pensen que català i valencià són llengües diferents, mentre que les altres 5 pensen que són la mateixa llengua. Aquests resultats, com veurem posteriorment amb primer d'ESO, són similars. Alhora, van entendre que la llengua rep el nom de llengua catalana, però que en el País Valencià té nom de valencià, però que, com vam dir adés, segons el DIEC2, valencià és "Al País Valencià, llengua catalana" i que l'AVL també la defineix com a:

Llengua romànica parlada a la Comunitat Valenciana, així com a Catalunya, les Illes Balears, el departament francès dels Pirineus Orientals, el Principat d'Andorra, la franja oriental d'Aragó i la ciutat sarda de l'Alguer, llocs on rep el nom de català.

Així, el resultat a través de l'observació del docent a l'aula ens va permetre remarcar com l'alumnat va identificar correctament cada dialecte, això sí, després de fer l'explicació anterior (vegeu presentació en l'annex F) i les activitats. Tant al centre A com al centre B, l'alumnat de 3r d'ESO va arribar al punt final. Això demostra que la diferència de la realitat social a un centre i a l'altre no influeix en el resultat de l'activitat docent.

Si bé és cert que l'alumnat del centre A té els mitjans econòmics i socials més estables que l'alumnat del centre B, la diferència entre els resultats de l'escola concertada (centre A) i de la pública de màxima complexitat (centre B) són nuls. Si cal destacar algun punt que cal treballar en el futur és la diferència entre les varietats dialectals del rossellonès i l'alguerès. Molts identificaven com a balear per sonar diferent del català

(que ells parlen) i del valencià (que parle jo).

b) Resultats quantitatius a 1r d'ESO

Pel que fa a primer d'ESO, l'enquesta inicial que va fer l'alumnat de 1r d'ESO de l'Institut Torras i Bages de l'Hospitalet de Llobregat mostra una sèrie d'idees principals. En aquest cas, la realitzaren tres grups (A, B i C). En conjunt foren 45 estudiants. Cal destacar que tots els grups tenen la mateixa tipologia d'alumnat.

Respecte del primer bloc, mirem les dades de l'alumnat i dels pares respecte de les llengües:

En primer lloc, mirarem les dades de l'alumnat. Cal destacar que hi ha 34 de les 45 persones (75%) que han nascut en territori Espanyol i 29 de les 45 (64%) a Catalunya. De les 45 persones, 39 (un 86%) tenen com a llengua d'ús habitual el castellà, el 6% àrab, el 4% l'anglès, el 2% català i el 2% panjabi.

En segon lloc, mirarem les dades dels pares. Si recordem, d'aquests 39 que tenien el castellà com a llengua principal, hi ha 32 (un 69%) que els pares tenen també el castellà com a llengua d'ús habitual, tot i que són de diverses procedències (Espanya, Bolívia, República Dominicana, Perú, Hondures, Colòmbia, El Salvador, Equador, etc.). De fet, hi ha 13 de 45 (29%) que els pares han nascut en territori espanyol i 32 de 45 (71%) que han nascut fora del territori espanyol. Al mateix temps, les llengües d'ús habitual dels pares són diverses: un 21% d'àrab, 69% de castellà, 4% panjabi, 2% guaraní, 2% mandinga i 2% urdú.

En aquest cas, els resultats ens mostren que de 32 alumnes que hi ha amb els pares que parlen castellà, hi ha 39 que tenen com a llengua habitual el castellà. És a dir, hi ha 7 persones que tot i que els pares tenen llengües diferents del castellà, ells l'usen habitualment. Això ens mostra que el context de l'escola, que és castellà, afecta directament sobre la llengua d'ús habitual de l'alumnat. En aquest cas, ens mostra la llengua d'ús habitual, però possiblement seria interessant saber la llengua amb què es comuniquen amb els seus pares.

Respecte del segon bloc, mirem la percepció de l'alumnat sobre la percepció de la llengua catalana i de la varietat estandarditzada valenciana:

Cal destacar que 9 de les 45 persones, és a dir, només un 20% determina que el català i el valencià no són llengües diferents i, per tant, són la mateixa llengua. Per contraposició, l'altre 80% sí que pensa que són llengües diferents. Sobre la pregunta de definició de la llengua catalana, el 77,7% determina que és una llengua, el 17,3% que és una parla, el 2,5% un dialecte i el 2,5% varietat estàndard. Aquest 2,5% el podem sumar a la concepció de llengua i llavors quedaria en un 80,2%. En canvi, respecte de la pregunta de definició del valencià, hi ha més diversitat: 48,9% llengua, 28,9% parla,

17,8% dialecte i 4,4% varietat estàndard.

Els resultats mostren, en aquest cas, el desconeixement sobre la identificació correcta del valencià, ja siga com a dialecte (només un 17,8%) o, més bé, com a varietat estàndard (4,4%). Només un 20% determina que són la mateixa llengua.

Finalment, respecte del bloc d'identificació de les llengües, tot relacionant-les amb els vídeos, trobem que:

- Respecte del primer vídeo (balear),
el 60% pensa que és balear; el 33%, valencià i el 7% català.
- Respecte del segon vídeo (català),
el 74% pensa que és català; el 15% valencià i l'11% balear.
- Respecte del tercer vídeo (valencià),
el 58% pensa que és valencià, el 25% balear i el 17% balear.

Els resultats mostren que, generalment, l'alumnat identifica correctament les varietats relacionades amb els vídeos. Respecte del primer vídeo, preocupa la identificació balear i la valenciana, ja que són les que menys distància tenen (27 punts). Cal destacar, això sí, que l'alumnat identifica més correctament l'estàndard del segon vídeo. Segurament això passa per la identificació amb la varietat que se'ls ensenya. Si ens fixem en les enquestes finals, cal destacar que no ens ocuparem del context, ja que ja ha estat prèviament descrit. Ens centrem ara a descriure les dades finals del segon i del tercer bloc.

En primer lloc, val a dir que els enquestats finals han estat els mateixos (45) i que les dades que es mostraran a continuació en percentatge. Cal destacar, respecte de la pregunta de definició de català, que el 91,1% dels enquestats determina que és una llengua. En canvi, un 4,4% determina que és una parla; el 2,2% determina que és un dialecte i el 2,2% determina que és una varietat estandarditzada. Aquest darrer percentatge es podria sumar al 91,1% i seria un 93,3% el que determina que és una llengua.

En segon lloc, respecte de la pregunta sobre el valencià, el 77,8% determina que és una varietat estandarditzada; l'11,1% determina que és una llengua; el 6,7% un dialecte i el 4,4% determina que és una parla.

En tercer lloc, ens ocupem de les preguntes respecte de la superioritat de la llengua. El 60% determina que valencià i català no són llengües diferents. És a dir, que són iguals. L'altre 40% pensa que són llengües diferents. La darrera pregunta mostra que el valencià i el català estan al mateix nivell (82,2%) o que el català és superior (17,8%)

Ens dediquem a explicar els canvis o els contrastos entre les dades inicials i finals a primer d'ESO quant a la percepció de les llengües i, sobretot, a través dels vídeos que hi ha.

Aspecte	% Inicial	% Final
Català i valencià són iguals	20%	60%
Llengua catalana (llengua)	77,7%	91,1%
Valencià (v.estàndard)	4,4%	77,8%
Vídeo 1 (balear)	60%	84,4%
Vídeo 2 (central)	74%	88,9%
Vídeo 3 (valencià)	58%	80%

Podem concloure que els resultats l'estudi han sigut positius, ja que s'ha assolit l'objectiu que es pretenia. És a dir, a través de la SA, els alumnes han pogut veure la utilitat de la llengua catalana i la poca importància que té aquesta llengua en l'ús dels alumnes. Alhora, tot i que s'ha constatat que l'ús de la llengua és feble i només és present a les classes de llengua catalana i per exigència del professorat, l'alumnat ha entès que el valencià forma part de la llengua catalana i que és una varietat estandarditzada. També s'observa, lligat a aquest fenomen, que la llengua de comprensió dels vídeos és més clara després de fer la Situació d'Aprenentatge.

c) Resultats del procés d'anàlisi qualitatiu

De les dades recollides en l'entrevista a CC (vegeu annex B), docent i cap de departament de llengua catalana al centre B, podem destacar aquestes idees:

- Intenta ser representativa de tot el territori o domini lingüístic
- No ha treballat directament el contingut de la dialectologia
- Els alumnes del centre tenen molt poc contacte extern amb el català
- Les lectures prescriptives d'enguany són totes d'autors del català central
- Les altres varietats del català sonen alienes a l'alumnat
- Experiència d'ella com a alumna i dialectes "folklòrics"
- Els alumnes necessiten sentir *influencers*
- Ensenyament mesclat entre un Català Llengua Estrangera (CLE) i Llengua Catalana i Literatura (LCL)
- Hem de fer reflexionar els alumnes sobre l'ús de la llengua
- Politització de la llengua

Aquestes respostes mostren algunes de les temàtiques que s'han tractat al llarg del treball com la importància de les xarxes socials i els referents catalans i la centralització i politització de la llengua catalana. Hi ha temes, però, com el tipus d'ensenyament o la *folklorització* de la llengua.

6. Discussió dels resultats

Cal recordar el treball de Casesnoves i Mas (2025), on s'esmentava que és evident que els que viuen a la Catalunya central o, si més no, els que estan envoltats del català estàndard veuen com a "incorrecte" l'ús del possessiu meua, per exemple. Així, Casesnoves i Mas anunciaven ja la nostra tesi, és a dir, que hi ha una perspectiva centralitzadora del català i que la perspectiva valenciana és més oculta dins de la població catalana.

Respecte del que esperava dels resultats, comentaré tres aspectes:

En primer lloc, esperava que els resultats quant a l'observació foren diferents en un centre concertat que té la llengua catalana com a llengua d'ús habitual i en un centre en què ho és la llengua castellana. Així doncs, el resultat d'observació ha estat inesperat, ja que els resultats inicials han sigut iguals en tots dos centres.

En segon lloc, durant les primeres sessions de la SA Català o valencià? Prejudicis lingüístics vam fer un moving debate. Aquesta activitat suposa establir una escala de grisos. Una paret de la classe és el SÍ i l'oposada és el NO. Enmig, una escala de grisos. Durant aquest debat, una de les preguntes que vaig fer va ser si el català s'havia d'eliminar de l'escola. Hi havia respostes múltiples, però em va sobtar que moltes persones van dir que sí amb l'argument que l'ús del català estava reduït als territoris de parla catalana i que era més adequat fer més hores de castellà o d'anglès, ja que, segons ells, són el futur.

Aquesta idea em va sobtar perquè no pensava que era tan radical. Llavors, vaig veure necessari intervenir-hi i explicar que és una llengua amenaçada, com tantes de l'Àfrica o indígenes que han desaparegut. Els vaig exposar el cas de l'aragonés, de l'asturià i de l'extremeny. Fins i tot, parlarem del Silbo Gomero i, per fortuna, gran part de l'alumnat va reflexionar i va veure que anteriorment estaven opinant a favor de la mort de les llengües minoritàries i, sobretot, minoritzades.

7. Conclusions

Com es percep el valencià a les aules catalanes? Val a dir que després de tots els estudis, quantitatius i qualitatius, la percepció del valencià a les aules catalanes és molt xicoteta. És a dir, que els alumnes saben identificar que existeix, però no saben com classificar aquesta varietat estandarditzada si no es fa una reflexió explícita. Després d'implementar la situació d'aprenentatge i de fer la infografia (vegeu exemples a l'annex D), l'alumnat entén que el valencià és una varietat estandarditzada de la llengua catalana. Aquesta percepció passa d'un 4,4% inicial a un 77,8% final. A més, també s'assoleix la identificació més correcta d'aquesta varietat (58% inicial a un 80% final). Això mostra que tot i que tot l'alumnat no ho ha assolit correctament, sí que ho ha fet una gran majoria.

Tots els objectius plantejats a l'inici d'aquest treball han estat assolits. S'han dut a terme totes les accions previstes, tot i que ha estat d'una forma diversa, ja que el canvi del docent del centre A al B ha suposat fer un canvi en el treball de camp respecte del curs i del treball que es faria (un treball inicial plantejat per a 3r d'ESO i finalment adaptat a 1r d'ESO). A més, l'objectiu de refutar els prejudicis lingüístics s'assoleix a través del debat plantejat, però segurament es podria treballar des d'una altra perspectiva. Per exemple, a través d'un decàleg per superar els prejudicis lingüístics.

Quant als aspectes ètics, es va assegurar a l'alumnat la confidencialitat de les dades. De fet, van poder comprovar que no se'ls demanava cap nom ni dades personals més enllà de la llengua d'ús o país de procedència. Tant la persona entrevistada com l'alumnat van signar un consentiment informat per participar en l'estudi. De fet, l'alumnat, va signar-lo a l'inici del curs, amb la matrícula. La situació d'aprenentatge ha tingut en compte la varietat dialectal valenciana i el context socioeconomicocultural, és a dir, l'entorn, de l'alumnat, per tal de respectar les identitats lingüístiques dels estudiants. S'ha redactat tot de tal manera que hi ha hagut respecte entre els membres i que s'ha pogut promoure la diversitat lingüística sense prejudicis lingüístics ni discriminació.

La proposta de SA que dona resposta a la pregunta inicial impacta en el context educatiu, sobretot per ajudar a la percepció del valencià en contextos en què el català té una visió de supremacia. Una acció derivada que s'ha assolit i no estava previst és arribar a refutar una sèrie de mites lingüístics (com ara fer-los descobrir l'existència de l'extremeny o de l'aragonés).

Les limitacions que podrien haver-hi serien entorn de la quantitat de mostra que podria recollir, ja que serà relativament escassa si la comparem amb altres treballs de rellevància quant a aquest aspecte. És cert, però, que ens situem en un centre concret i que l'objectiu del treball és el de donar visibilitat a la llengua i a la seua situació i no a donar una idea de generalització que seria incorrecta. Com que la línia d'aquest treball es basa en un estudi de la percepció de la llengua catalana a 1r d'ESO, això és una limitació, ja que possiblement seria més interessant tenir una perspectiva de centre. A més, es podrien proposar algunes futures línies d'acció o de recerca.

Respecte de les oportunitats de millora, possiblement podríem ampliar l'estudi a altres zones, cosa que li donaria més consistència al treball. A més, es podria estendre a diversos centres de la localitat d'estudi (Hospitalet de Llobregat) per poder tenir una idea de percepció de municipi i no de centre, ja que aquesta és molt reduïda. A més, també es podria ampliar l'estudi al tracte de la varietat de Lleida (nord-occidental). Una altra possibilitat de recerca se centraria a analitzar les diferents perspectives del català segons la quantitat de professors valencià que hi ha als centres d'educació secundària.

Finalment, incorporaré les valoracions finals globals i personals del TFM:

En primer lloc, cal destacar una circumstància personal que ha fet modificar l'estudi. Inicialment, l'estudi estava previst fer-lo únicament i exclusiva al centre A a 3r d'ESO. Per qüestions personals, vaig deixar el centre A i vaig entrar a la borsa d'educació i al cap d'un dia ja tenia una assignació al centre B fins a final de curs. Això va implicar un canvi en l'estudi. Vaig decidir mantenir una xicoteta part a 3r d'ESO amb l'observació que ja havia fet en 3r d'ESO al centre A i que podia fer en el centre B amb un altre grup de 3r d'ESO per poder establir comparacions. He d'agrair a Maria Perera, tutora d'aquest treball, per il·luminar-me en els nous procediments i en l'adaptació del treball a les noves circumstàncies.

En segon lloc, respecte dels recursos que m'han ajudat a continuar endavant, he pogut descobrir l'AnswerGarden, My Maps (tot i que he de continuar perfeccionant-ne l'ús), Padlet, plataformes dels llibres digitals, etc. A més, els recursos que m'han aportat totes les assignatures del màster han estat essencials per poder dur a terme la SA per donar solució al problema plantejat en la introducció d'aquest treball. De l'assignatura de Contextos, el domini sobre el currículum; de Projecte Ensenyar, el descobriment de les eines TIC i les estratègies de programació; de Projecte Societat, ampliar la visió sobre diversitat i les mesures i suports universals; de Desenvolupament, la manera d'entendre el procés vital de l'alumnat; de Seminari de Recerca, el procediment de redacció d'una recerca; de Didàctica els mecanismes per fer activitats interessants per a l'alumnat i de Pràctiques, el suport i l'experiència per poder provar la SA en un context anterior.

En tercer lloc, m'agradaria agrair, en primer lloc, i novament, a la professora Maria Perera pel seu temps, dedicació i ajuda en tots els moments durant el treball. La seua ajuda ha estat crucial per tal de poder continuar. També volia agrair a la professora Ares Llop l'ajuda rebuda durant el període de pràctiques, tant amb les experiències com amb els consells per iniciar-me en aquest món. Així mateix, m'agradaria agrair al professorat del centre A l'oportunitat que vaig tenir de poder treballar-hi i aprendre-hi. Agraïsc també la motivació amb el treball al professorat del centre B de l'Hospitalet de Llobregat. A l'equip directiu, a tot el departament de llengua castellana per la bona benvinguda, inclusió i ajuda. A tot el professorat del centre B per la possibilitat de conèixer un món diferent i, en especial, a la professora CC, del departament de llengua catalana. Finalment, m'agradaria donar un gràcies a totes les persones que m'han fet costat durant tot aquest procés: ma mare Rosa, mon pare Carlos i la meua germana Sandra. Gràcies, sempre.

Bibliografia

Beltran, V. [Vicent] i Segura-Llopes, C. [Carles]. (2017). *Els parlars valencians*. Publicacions de la Universitat de València [PUV]. 4ª edició.

Bernabeu, J. (2018). Anàlisi de cas I: elaboració d'un pla municipal de prevenció del consum de drogues. A J. Meneses (Ed.), *Intervenció educativa basada en evidències científiques*. *Universitat Oberta de Catalunya*.

BOE-A-2006-13087 Llei Orgànica 6/2006, del 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2006-13087>

Casesnoves, R. [Raquel] i Mas, J. A. [Josep Àngel]. (2015). Un tema oblidat: les relacions interdialectals del català. *Zeitschrift für Katalanistik*. (28), 55-94.

Casesnoves, R. [Raquel] i Sankoff, D. [David]. (2004). Transmission, education and integration in projections of language shift in Valencia. *Language Policy*. (3). 107-131.

Comellas, P. [Pere], Junyent, M. Carme.[Maria Carme] et al. (2014). Què hem de fer amb les llengües dels alumnes a l'escola? *Horsori*. <https://www.gela.cat/lib/exe/fetch.php?media=ca38.pdf>

Consell Social de la Llengua Catalana (2009). *Recomanacions al Govern de la Generalitat de Catalunya pel que fa a polítiques de foment del català entre la joventut*. Informe no publicat.

Cuenca, M. J. [Maria Josep]. (2003). *El valencià és una llengua diferent?* Alzira, Tàndem

Cuenca, M. J. [Maria Josep]. (2020). La diversitat normativoestandaritzadora en català: criteris aplicats i propostes. *Norma i Diversitat Lingüística: la Gestió Normativa en Contextos Pluricèntrics: Francofonia i Catalanofonia* (Congrés) (París, França)

Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. (2018). El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya L'aprenentatge i l'ús de les llengües en un context educatiu multilingüe i multicultural. <https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/model-linguistic/model-linguistic-Catalunya-CAT.pdf>

Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. (2022a). *Decret 171/2022, de 20 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de batxillerat*. <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/8758/1927851.pdf#page=553>

Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. (2022b) *Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica*. <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/8762/1928585.pdf#page=488>

Esquerra Republicana [@Esquerra_ERC]. (2022, 24 de maig). Impulsem una llei al #Parlament i un decret llei al @govern per evitar la imposició del 25%. [Tweet]. Twitter. https://twitter.com/Esquerra_ERC/status/1529126427785891845

Generalitat Valenciana. Ensenyament en Llengües. PEPLI. <https://ceice.gva.es/va/web/enseanzas-en-lenguas/pepli>

Ginebra, J. [Jordi]. (2018). *Planificació, codificació i estandardització de les llengües*. Material docent de la UOC.

Ginebra, J. [Jordi] i Solà, J. [Joan]. (2007). *Pompeu Fabra: vida i obra*, Barcelona, Teide Grau, Oriol (2012). El català mola si mola el que fem en català... o no. *Treballs de Sociolingüística Catalana* 22, p. 225-230.

Harguindéguy, JB [Jean-Baptiste] i Ballester, M. [Maria]. (2007). Acción colectiva y enseñanza de las lenguas regionales en Francia (1951-2006). Una primera aproximación. *Revista Española de la Ciencia Política*, (16) 89-108

Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana [IIFV]. (2002). *Guia d'Usos Lingüístics*.
Jaume Viladoms Centre Educatiu. (2018). *Projecte Educatiu de Centre del Jaume Viladoms Centre Educatiu*.
<https://www.jviladoms.cat/qualitat/zz-qualitat-web/FormCont/Procediments%20Rodamillans/PROJECTE%20EDUCATIU%20CENTRE.pdf>

Junyent, M. Carme. [Maria Carme]. (2005). Conviure en la Catalunya multilingüe. *Catalan Review*, 19(1), 29-36. <https://raco.cat/index.php/CatalanReview/article/view/310032>

Junyent, M. Carme. [Maria Carme] (2020). Llengua i identitat. En Catalunya i Espanya II. Edicions de la Universitat de Barcelona. Debats UB. (2). 63-74. <http://hdl.handle.net/2445/171999>

Kotatkova, A. [Adéla]. (2020). Les peculiaritats sociolingüístiques del català i el rol del professorat de llengua. *Ítaca. Revista de Filologia*, 11, 297-317. <https://doi.org/10.14198/ITACA2020.11.12>

Lacreu, J. [Josep]. (2002). Els models de llengua del valencià. *Estudis del valencià d'ara*. València: Denes. 241-251.

Leontaridi, E. [Eleni], Erotas, F. [Fokion] i Sigala, M. [Maria]. (2003). *El plurilingüisme espanyol*.

Martines, J. [Josep]. i Montoya, B. [Braulí]. (2011). Monocentrism vs. Pluricentrism in Catalan. *Línguas Pluricêntricas. Variação Linguística e Dimensões Sociocognitivas*. Braga : Universidade Católica Portuguesa, 2011. ISBN 978-972-697-201-3. 185-195

Mas, J. A. [Josep Àngel]. (2008). *El morfema ideològic*, Benicarló, Onada Edicions.

Massaguer, M. [Marina]., Flors-Mas, A. [Avel·lí]., i Vila, F. [Xavier]. (2020). Català, youtubers i instagramers: Un punt de partida per promoure l'ús de la llengua. En Biblioteca Tècnica de Política Lingüística, Llengua i Comunicació. <https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/btpl/arxiu/29-btpl-catala-youtubers.pdf>

Massanell, M. [Mar] i Veny, J. [Joan]. (2012). *Dialectologia catalana*. Material docent de la UOC.

Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes (MEFD). *La enseñanza de las lenguas cooficiales, regionales o minoritarias por Administración Educativa*. <https://www.educacionyfp.gob.es/mc/redie-eurydice/sistemas-educativos/contexto/lenguas-cooficiales-regionales-minoritarias.html>

Montoya, B. [Brauli]. (2006). *La normalització i l'estandarització*. Alzira: Bromera.

Pradilla, M. A. [Miguel Àngel]. (2015). *La catalanofonia. Una comunitat del segle XXI a la recerca de la normalitat lingüística*, Barcelona, IEC.

Querol i Puig, E. [Ernest]. (2005). Comparació dels usos i les representacions de les llengües a les Illes Balears, Catalunya, el País Valencià i Andorra. *Treballs de sociolingüística catalana*, (18), 43-62. <https://raco.cat/index.php/TSC/article/view/224201>

Querol i Puig, E. [Ernest]. (2010). L'Ensenyament secundari al País Valencià i a Catalunya: entre les paradoxes de la hipocresia i els mites en contacte. *Treballs de sociolingüística catalana*, (20), 129-191. <https://raco.cat/index.php/TSC/article/view/229937>

Ridao, J. [Joan]. (2022). La nova legalitat sobre els usos lingüístics educatius per fer front a l'execució de la sentència del TSJC que imposa el 25% de castellà al conjunt del sistema educatiu de Catalunya. *Revista de Llengua i Dret*. (78). <http://dx.doi.org/10.2436/rld.i78.2022.3866>

Rodríguez-Gómez, D. (2018). El projecte d'investigació. A J. Meneses (Ed.), *Intervenció educativa basada en evidències científiques*. *Universitat Oberta de Catalunya*.

Ros, S. [Salvador]. (2010). La identitat, reconeixement i diferenciació. *Paradigmes: Economia Productiva i Coneixement*, 6(5), 16-23. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3312604>

Sánchez, D. [Diego]. (2023). *Política educativa de las lenguas regionales: el caso francés y español*. Roderic. Universitat de València.

Sentí, A. [Andreu]. (2019). La (re)construcció de l'estàndard lèxic valencià: un estudi d'actituds. *Treballs de sociolingüística Catalana*, (29), 133-153.

Settembrini, L. [Luigi]. (1961). *Ricordanze della mia vita*.

Socialistes PSC [@socialistes_cat]. (2022, 26 de maig). *L'acord sobre l'aprenentatge de les llengües a l'escola permet donar un millor compliment a la sentència* [Tweet]. Twitter. https://twitter.com/socialistes_cat/status/1529727338073796608

Torras i Bages. (2019a). Projecte Educatiu de Centre. <https://drive.google.com/file/d/1L9hE7YJnXLPqOQRSVrqnWyrdp-fw0fsd/view>

Torras i Bages. (2019b). Projecte Lingüístic de Centre. https://drive.google.com/file/d/1E7PDtl8r4s_-GkZzGt2cyb1UGebYARD/view

Valldeoriola, J. (2018). Anàlisi de cas II: disseny d'un pla estratègic comarcal de formació professional. A J. Meneses (Ed.), *Intervenció educativa basada en evidències científiques. Universitat Oberta de Catalunya*.

Valls, E. [Esteve], (2008), La desdialectalització del català nord-occidental: cap a una convergència total amb l'estàndard? *De Lingua Aragonensi*, 4, 55-89, ISSN: 1699-8359.

Vila, F. X. [Francesc Xavier], Massaguer, M. [Marina] i Flors-Mas, A. [Avel·lí]. (2023). Les dinàmiques del català entre els joves: reptes, principis i arguments per l'acció. Departament de Cultura.

Vila F. Xavier [Francesc Xavier] i Boix, E. [Emili]. (2019). La promoció de l'ús de la llengua des del sistema educatiu. Edicions de la Universitat de Barcelona. Col·lecció Lingüística Catalana, (18). <http://hdl.handle.net/2445/147357>

Villaverde, J. A. [Joan Albert]. (1998). Avaluació de varietats lingüístiques implicades en un procés de substitució: català i castellà a Mallorca. *Llengua i ús* (12), 59–65.

Annexos

a) Enquesta alumnat

SEXE *

- NOI
- NOIA

EDAT *

- 12
- 13
- 14
- 15

CURS *

- 1r ESO
- 3r ESO

GRUP *

- A
- B
- C

LLENGUA D'ÚS HABITUAL *

- CATALÀ
- CASTELLÀ
- ANGLÈS
- ÀRAB
- URDU
- AMAZIG
- Altres...

LLOC DE NAIXEMENT *

Text d'una resposta breu

LLENGUA D'ÚS HABITUAL DELS TEUS PARES *

Si el teu pare parla català i la teva mare parla castellà, has de posar la llengua de la persona amb qui més parles.

Exemple: Ma mare parla català i mon pare parla castellà. Com que parlo més temps o estic més temps amb la meva mare, hauré de posar CATALÀ

- CATALÀ
- CASTELLÀ
- ANGLÈS
- ÀRAB
- URDU
- AMAZIG
- Altres...

LLOC DE PROCEDÈNCIA DELS TEUS PARES *

Text d'una resposta breu

Com definiries el català? *

- Llengua
- Dialecte
- Varietat Estàndard
- Parla

Com definiries el valencià? *

- Llengua
- Dialecte
- Varietat Estàndard
- Parla

El català i el valencià són llengües diferents? *

- Sí
- No

Quina d'aquestes oracions és vertadera? *

- El català és superior al valencià
- El valencià és superior al català
- El català i el valencià són iguals

VÍDEO 1

Què parla en el vídeo 1? *

- Català
- Valencià
- Balear

VÍDEO 2

Què parla en el vídeo 2? *

- Català
- Valencià
- Balear

VÍDEO 3

Què parla en el vídeo 3? *

- Català
- Valencià
- Balear

b) Entrevista a CC

Diego Sánchez: En primer lloc: nom, titulació universitària, departament, anys de docència, cursos actuals, nivells i grups.

CC: CC, periodista (a la UAB), tinc el màster de català. Soc del Departament de Català. Anys de docència, aquest és el meu quart curs aquí, al centre B. I cursos actuals faig primer i tercer d'ESO de català. I faig comunicació audiovisual.

D: Quan has treballat la varietat dialectal i els estàndards catalans, no sé si has fet alguna vegada alguna activitat?

C: A tercer, igual alguna activitat. O sigui, no ho he treballat com a contingut en si, però sí que procuro, intenta ser representativa de tot el territori. Del domini lingüístic. I també, per exemple, quan parlem de temps verbals, també intento explicar algunes diferències. Quan parlem de demostratius, també intento introduir-ho una miqueta així, de manera transversal. Ara, com a contingut propi, no ho he treballat mai. I ho plantejo a través d'activitats o de comentaris. És a dir, el meu objectiu és que entenguin que el català que parlem nosaltres aquí, la varietat central i, a més a més, la nostra varietat barcelonina no és el català. No hi ha un sol català. Els alumnes que he tingut jo aquí tenen molt poc contacte amb el català en el seu dia a dia. I molt menys amb altres variants que no siguin la d'aquí. Llavors el que intento és que obrin una mica l'espectre.

D: I respecte de les lectures, per exemple, que feu durant el curs, són d'autors catalans centrals?

C: Ostres, ara m'enganxes. Jo diria que sí. Més o menys sí. Des que jo vaig entrar aquí, sempre havia sigut bastant lectura lliure. Perquè ells triaven una mica i llavors hi havia una mica de tot. Aquest any sí que estem llegint tant a primer com a tercer, que et diria que són autors catalans.

D: Com has vist la percepció de l'alumnat respecte de la identificació dels dialectes de la varietat dialectal a l'aula? És a dir, quina ha sigut la reacció quan tu has explicat com m'has dit de forma anecdòtica, però conseqüent, no? Els canvis dels verbs, els canvis dels demostratius? Ho veuen com que els valencians som micos de fira?

C: No ho sé, però m'imagino que no. Però sí que crec que ho veuen com una cosa totalment aliena a ells, però com al català també.

D: Bueno, dins del que coneixen del català, ho veuen aliè, no?

C: Ho veuen aliè i veuen estrany. "Ens sona raríssim". Els hi sona com una cosa molt curiosa i molt estranya. No et dic com a micos, però com molt 'hala, que raro, no?'

D: Potser tenen una perspectiva central del català central?

C: Totalment. Totalment. Sí, sí. El poc contacte que tenen amb el català, al final el tema amb el català d'aquí. I és poquíssim. L'any passat hi havia una profe que era de Mallorca.

D: Que feia classes de català?

C: Sí. Clar, ella usava diferent els temps verbals, el pas. Deien que els costava molt entendre-la. Sobretot als que feia poc que vivien aquí, com els nous o no nous, però que fa pocs anys que viuen aquí. Els costava molt entendre-la perquè no estaven acostumats.

D: Quins són els indicadors que ells tenen per identificar això com a estrany? Bé, sabem que és un centre de màxima complexitat, que això seria un dels primers indicadors. Quins altres indicadors pots veure o observar com a docent? És a dir, que a l'hora d'explicar aquestes diferències verbals, demostratius... Per què penses que ells tenen aquesta reacció?

C: Jo crec que perquè no estan acostumats a sentir valencià. No hi estan acostumats, per tant. Però ells a un centre de màxima complexitat i jo crec que molts alumnes que van a un centre que no és de màxima complexitat o tenen un profe valencià. Vull dir que jo recordo quan jo com a alumna que anava a una escola catalana, no sé, què tots parlàvem més o menys català. I també, quan fèiem els dialectes, ens sonava marcià completament. Ens sonava com molt folklòric. I jo crec que això no ha canviat gaire, perquè al final el poc contingut que rebem aquí en català és en català central o estàndard. Per tant, no crec que hagi canviat molt.

D: Com penses que es podria treballar per abordar aquest problema?

C: Crec que hem de buscar més referents. O sigui, partint de la base que tenim un problema, que és que només senten català a classe de català, pràcticament, i a algunes altres matèries també hi ha professors que els parlen català, però que no és una llengua la majoria amb la qual estiguin familiaritzats a nivell quotidià. No parlen català, no s'expressen en català, no es relacionen en català. Però, a més, clar, l'altre repte que tenim és que no tenen referents fora de la vida quotidiana. O sigui, fora del seu abast referents, influencers, mitjans de comunicació, etc. en català. I els pocs que poden arribar a tenir són català central o estàndard.

D: Creus que, actualment, l'ensenyament que se fa del català en un centre com aquest, de màxima complexitat, és més de català i llengua estrangera que no pas el de català, llengua i literatura?

C: Mira, és molt difícil. Per exemple, aquest any, a tercer d'ESO, tinc tots els alumnes a la vegada. Tinc la classe sencera i a quart també passa. Tinc els nous perquè aquella hora justament no fan acollida. Tinc alumnes que l'any passat a primer i segon anaven al flexible i tinc els alumnes que no anaven al flexible i que potser alguns arriben al batxillerat. Llavors has de fer tres o quatre velocitats de classe en una sola hora amb vint-i-set alumnes. És complicadíssim.

Però amb el català el que passa és que a mi m'agradaria poder explicar sintaxi i fer literatura medieval fer aquestes històries perquè penso en aquells que poden arribar al batxillerat. Hem de fer aquests components de tercer d'ESO, però què passa? Que després tens l'altra meitat de la classe, aproximadament, que no estan entenen res de sintaxi i que el que fan és copiar i memoritzar i després l'examen no s'hi enteren de res. També hi ha els nouvinguts que directament, quan pots, has d'anar fent com una miniclasse per ells. Llavors, crec que en centres com aquest estem com jugant aquesta doble funció de català com a segona llengua o com a llengua estrangera i de català i literatura.

I he fet sintaxi i gramàtica, etcètera, etcètera, i literatura, però clar, no pots fer literatura amb nouvinguts, però a la vegada aquests nouvinguts d'aquí dos anys potser volen fer batxillerat i han d'haver fet alguna cosa de Ramon Llull. Llavors, és complicat trobar l'encaix. Clar, el que no podem fer ara tampoc és dir: "Val, plantejem les classes de català com treure'ns el B2 de català, o el C1". Perquè tampoc és això, perquè tens gent que sí que ha d'aprendre a identificar els complements verbals i a fer un comentari de text literari. Llavors, no sé, jo no tinc la resposta perquè no sé on és l'equilibri, la veritat.

D: I pel que fa a les varietats?

C: Clar, suposo que és una altra feina que s'ha de fer des de la matèria de català, no? És a dir, demanar-los una reflexió metalingüística. És a dir, "Molt bé, aquest temps verbal o aquesta vocalització... Plantejem-ho com ho diem aquí, al català central, com ho diuen a no sé on, com ho diuen allà". I totes les formes són acceptables. Suposo que, a banda de referents, si realment només parlen català a la classe de català... El tema és que jo crec que han de fer una reflexió explícita.

D: Clar, el tema és que jo crec que sí que hi ha comprensió quan els poses un vídeo, potser et diuen "què és això?" O si no, el que a mi em passa molt és que ho identifiquen com a una llengua diferent.

C: Clar, és que aquí també hi ha un tema polític, no? Genera una certa confusió que per un costat tenen molts professors valencians i els entenen parlar, però alhora, quan tu els plantejes un vídeo de "mira, aquest vídeo està en valencià", és el que com "Uau! Parla diferent, sembla una llengua totalment diferent".

D: Per què passa això?

C: Perquè suposo que allà ho veuen més explícit, perquè tu ho has explicitat a classe. Jo crec que és perquè s'hi fixen. Jo crec que té relació amb concebre el català com una cosa aliena a ells. Per tant, tant el català central com el valencià o el que sigui, els semblarà una cosa tipus "Bueno, pues sí, lo entiendo, pero no va conmigo". I "No, un moment. Ara para atenció, escolta ben bé com parlen", "és veritat!" Potser és això, no ho sé. No m'ho havia plantejat així.

D: Ho plantejaries amb activitats orals (els dialectes) o amb activitats escrites (els estàndards)?

C: Les orals potser més amb la diàleg, per dir-ho d'alguna manera. Potser una mica de cada, no?

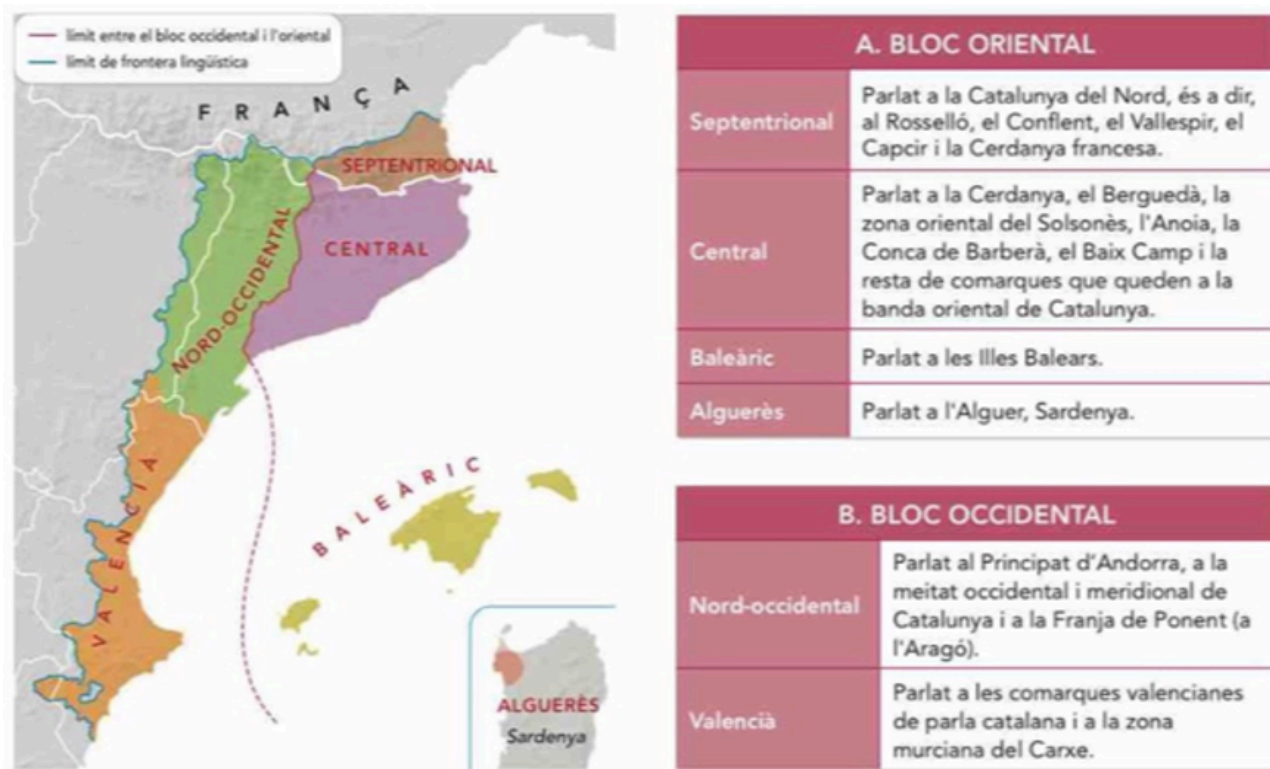
D: Vols afegir alguna cosa més?

C: No. Crec que ja està tot més o menys.

D: Perfecte! Doncs moltes gràcies, C!

C: A tu, Diego!

c) Materials d'observació a 3r d'ESO

Imatge 1. [Vicens Vives. Llengua Catalana i Literatura 3 ESO. En Xarxa. Edició per Blocs. Unitat 10. Pàgina 223]

Imatge 2. FogueraC i col·laboradors d'OpenStreetMap (2020). Mapa municipal i comarcal dels Països Catalans. Viquipèdia. Font: https://ca.wikipedia.org/wiki/Fitxer:Mapa_comarcal_dels_Pa%C3%AFsos_Catalans.svg

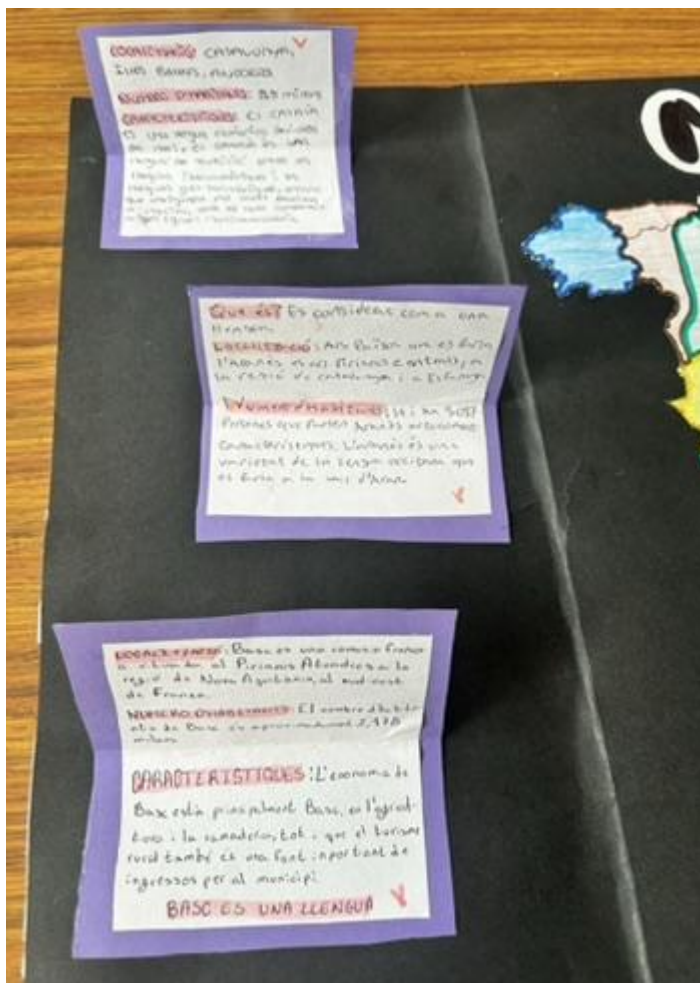
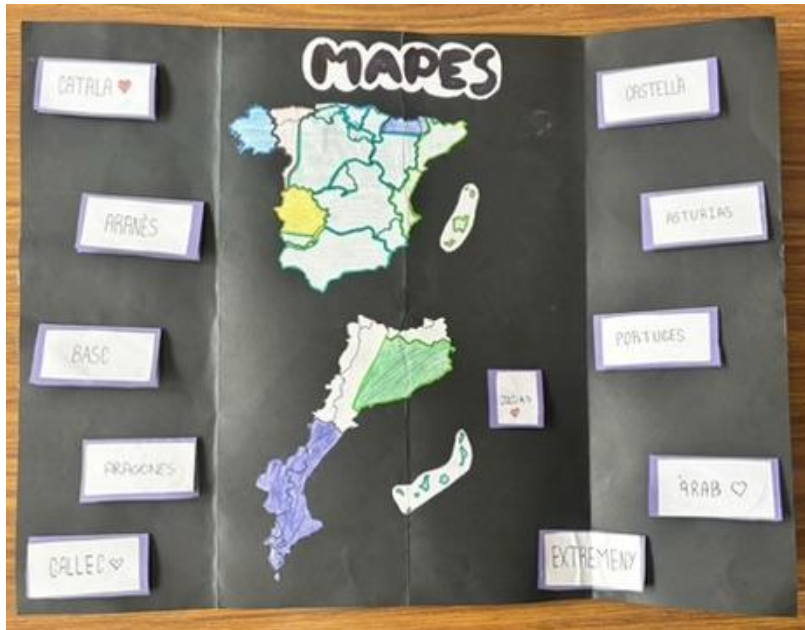
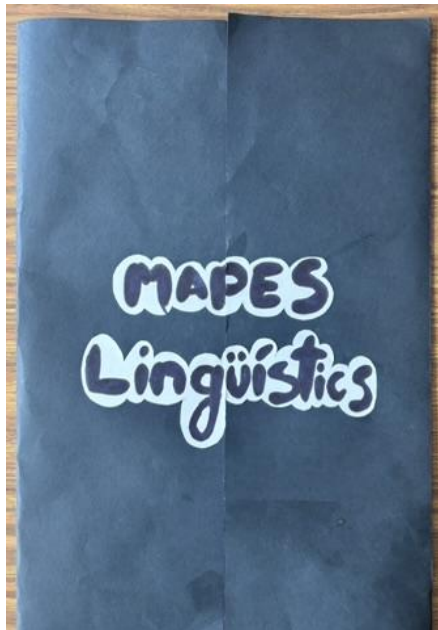
		ORIENTAL				OCCIDENTAL	
		ROSSELLONÈS	CENTRAL	BALEÀRIC	ALGUERÈS	NORD- OCCIDENTAL	VALENCIÀ
DIFERÈNCIES FÒNIQUES	FAN NEUTRALITZACIÓ						
	PRONÚNCIA DE LA X						
	ACCENTS OBERTS O TANCATS						
DIFERÈNCIES MORFO-SINTÀCTIQUES	ARTICLES						
	PRIMERA PERSONA SINGULAR PRESENT INDICATIU						
	PRIMERA PERSONA SINGULAR PRESENT SUBJUNTIU						
	FORMA DELS PRONOMS						
	LA N EN MOTS						
DIFERÈNCIES LÈXIQUES							

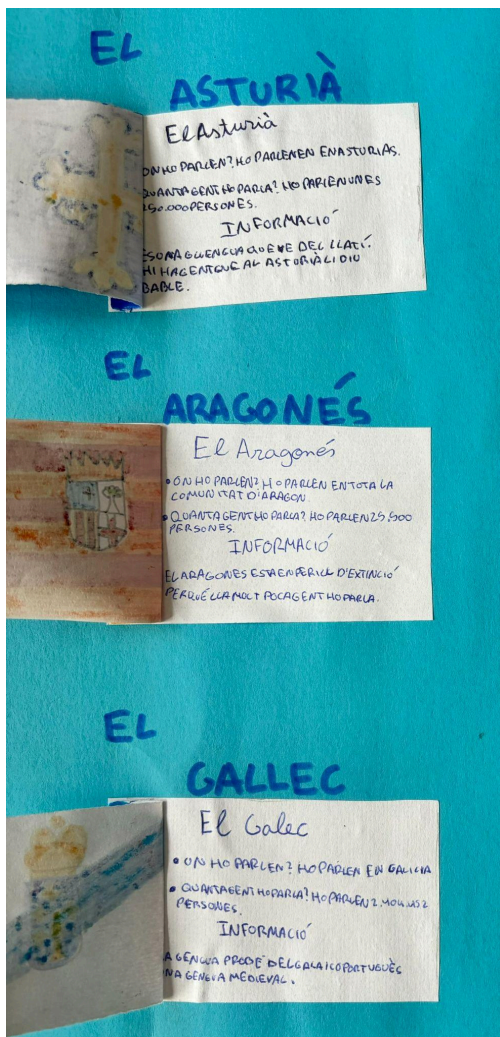
Imatge 3. Plantilla de característiques. Elaboració pròpia.

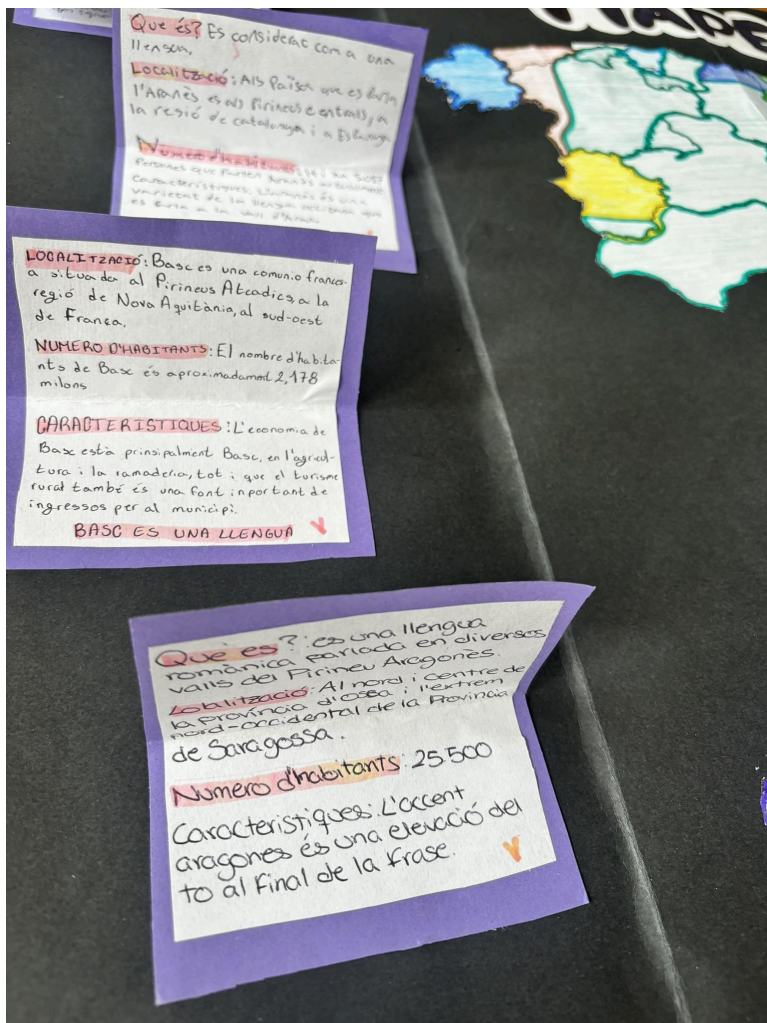
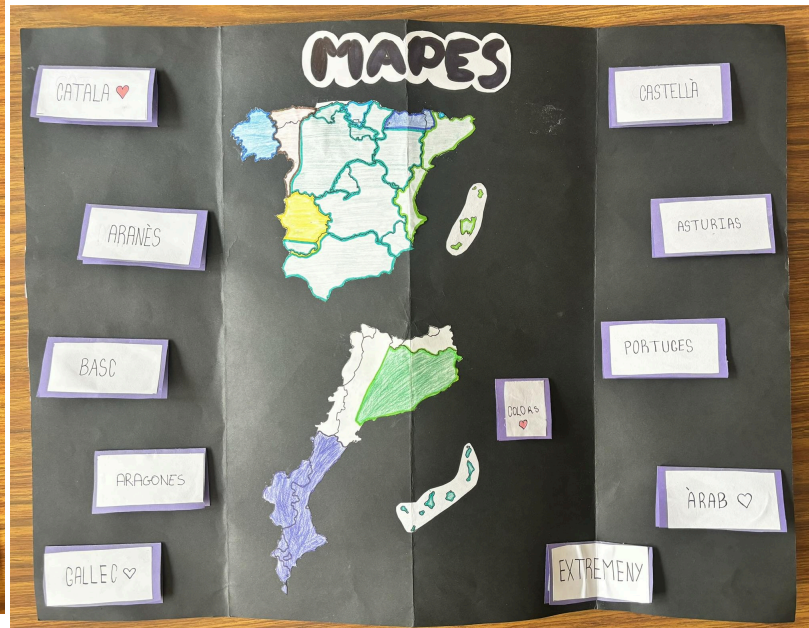
CANÇÓ I GRUP	LLETRA I CARACTERÍSTIQUES	VARIETAT I MAPA	TEMA I RESUM
	Fonètica Morfològica Lèxica		

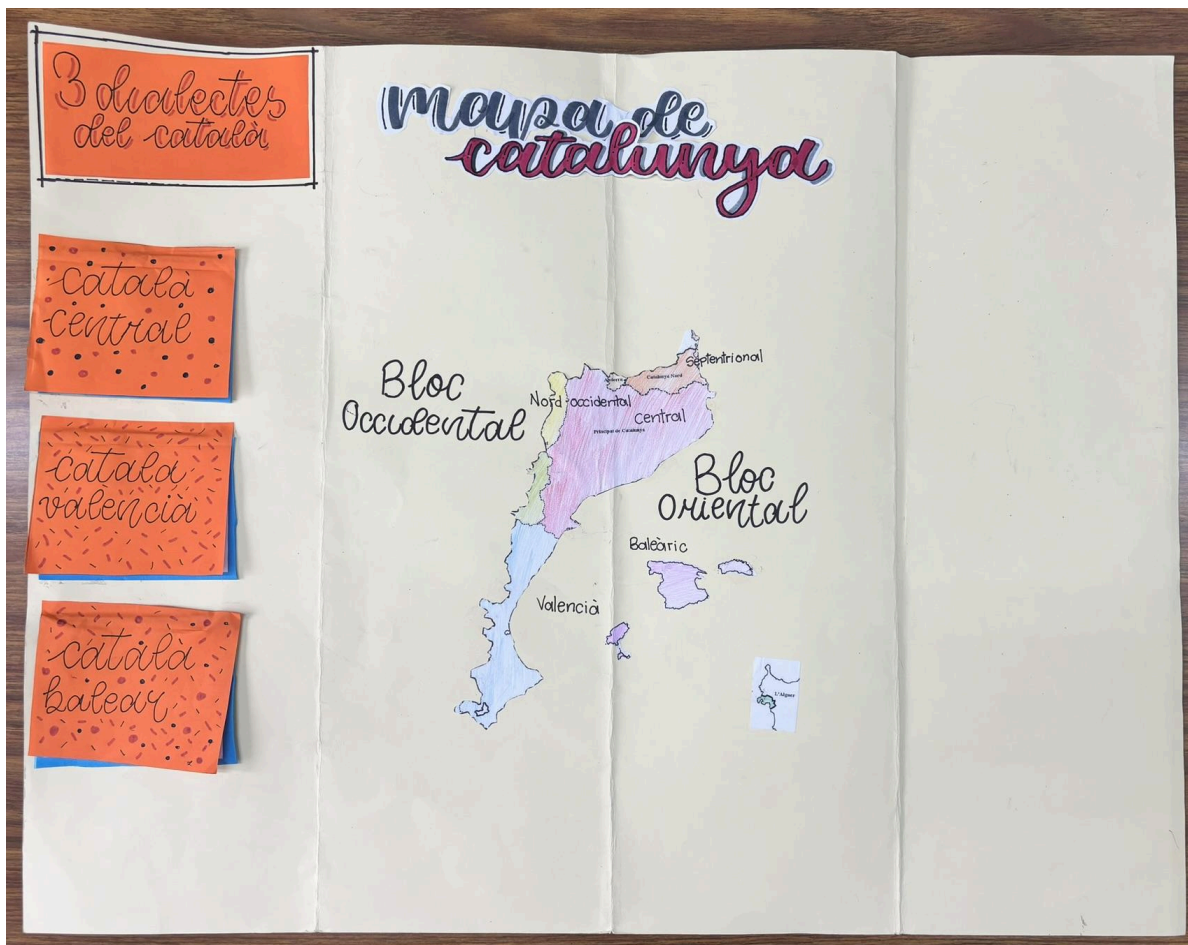
Imatge 4. Plantilla d'anàlisi de cançons. Elaboració pròpia.

d) Infografies 1 ESO

e) Situació d'Aprenentatge

Situació d'aprenentatge¹

Títol	Quines són les llengües d'Espanya? Català o Valencià? Prejudicis lingüístics.
Curs (nivell educatiu)	1r d'ESO
Àrea / Matèria ² / Àmbit ³	Llengua Catalana i Literatura

¹ Les situacions d'aprenentatge són els escenaris que l'alumnat es troba a la vida real i que els centres educatius poden utilitzar per desenvolupar aprenentatges. Plantegen un context concret, una realitat actual, passada o previsible en el futur, en forma de pregunta o problema, en sentit ampli, que cal comprendre, i a la qual cal donar resposta o sobre la qual s'ha d'intervenir. És en la seva resolució que l'alumnat assoleix les competències. [Annex 5. Aprenentatge basat en situacions](#). Són propostes pedagògiques orientades al desenvolupament de les competències.

² A l'educació primària fem referència a les àrees i a l'educació secundària obligatòria i el batxillerat a les matèries.

³ Agrupació d'àrees o matèries que s'imparteixen de manera integrada.

DESCRIPCIÓ (context + repte)

Per què aquesta situació d'aprenentatge? Està relacionada amb alguna altra? Quin és el context?⁴ Quin repte planteja?⁵

Quines són les llengües d'Espanya? N'hi ha de millors i pitjors? és una situació d'aprenentatge que es desenvolupa a 1r d'ESO en la matèria de Llengua Catalana i Literatura. Per contextualitzar una mica es tracta de tres grups de primer d'ESO (A, B i C) d'una vintena d'alumnes cadascun (més o menys) de diferents països de procedència, però amb coneixements de llengua catalana i castellana. Tots aquests alumnes que tenen un PSI estaran situats al davant de la classe i rebran suport addicional.

La situació d'aprenentatge *Quines són les llengües d'Espanya? N'hi ha de millors i pitjors?* planteja a l'alumnat la problemàtica del reconeixement de les llengües minoritàries de la península i dels impactes en les persones. El gallec, el català, el basc i l'aranès són llengües cooficials. L'aragonès, l'asturleonès, l'àrab o el caló són quatre de la resta de llengües que hi ha a la península que no tenen cap protecció. En canvi, milers de persones parlen aquestes llengües. L'alumnat d'avui dia no n'és conscient. Tampoc no és conscient, i aquest serà un dels nostres reptes principals, que el valencià és una varietat estandarditzada de la llengua catalana. Molts d'ells pensen que o bé és un dialecte o bé que és una altra llengua. El repte final consisteix a crear una infografia, que serà la tasca final de la SA, a partir del descobriment de les llengües amenaçades o "en perill d'extinció" que s'hi mostraran. En aquest sentit, es farà una reflexió lingüística per poder crear definicions adients i relacionar-les en el mapa.

Per fer-ho, es proposa una activitat inicial que presenta un mapa en blanc amb províncies i comunitats autònomes marcades a fi que l'alumnat intente situar les llengües que creuen que existeixen a la península. Podem fer, en primera instància, un mapa de My Maps (Google Maps) col·laboratiu per veure fins a quin punt poden situar i definir quines són les llengües que es parlen a Espanya. Aquesta activitat integra una posada en comú posterior que afirmarà o no les hipòtesis que l'alumnat ha plantejat. A continuació, sentirem àudios breus de les llengües que s'han esmentat a l'aula i corresponen amb les que hi ha a la península. Ara bé, contrastarem les llengües que es parlen amb les llengües oficials i d'ací partirem per iniciar la part de sociolingüística.

⁴ Context: conjunt de circumstàncies que expliquen un esdeveniment o una situació i que envolten un individu, un col·lectiu o una comunitat, etc.

⁵ Un repte és un desafiament que sorgeix d'una pregunta, un problema, un cas, una polèmica, una recerca, un encàrrec, un projecte, un servei..., situat en un context. Resoldre'l implica mobilitzar sabers i connectar accions a partir dels quals es desenvolupen capacitats personals.

Per tal de tractar les llengües des d'una perspectiva sociolingüística, es presentarà com a tasca final l'elaboració d'una infografia sobre les llengües d'Espanya i els seus territoris, que ha de respondre a unes condicions de les quals es deriven bona part dels aprenentatges que l'alumnat ha de desenvolupar. Així, l'alumnat haurà de cercar informació sobre la ubicació i les característiques principals de les llengües de la península, incidint especialment en les varietats de la llengua catalana, tot distingint els tres estàndards: català central, català valencià i català balear. Aquest saber forma part de la primera competència específica de l'assignatura de Llengua Catalana i Literatura per a 1r d'ESO. Consisteix a "Descriure i valorar la diversitat lingüística i cultural a partir del reconeixement de les llengües de l'alumnat i la realitat plurilingüe i pluricultural, per afavorir la transferència lingüística, identificar i rebutjar estereotips i prejudicis lingüístics, i valorar aquesta diversitat com a font de riquesa cultural".

Els dos blocs de la situació d'aprenentatge es poden treballar per separat, seqüencialment, o bé de forma paral·lela. No obstant això, no es podrà completar el bloc corresponent al disseny de la infografia sense haver completat el bloc referent a les llengües. Per tant, serà necessari conèixer la situació de les llengües a Espanya per poder aplicar els conceptes.

La situació conclou amb un encàrrec que cal resoldre en grups. Es tracta d'una activitat d'aplicació dels aprenentatges en què l'alumnat ha de mobilitzar els aprenentatges adquirits i usar-los per elaborar un mapa d'Espanya amb les llengües que hi ha presents i un mapa sobre el català i les seues varietats. L'objectiu és clar: donar a conèixer la situació de les llengües de la península i fer-los veure que el valencià és una varietat estandarditzada i correcta de la llengua catalana.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les competències específiques següents:

Competències específiques	Àrea o matèria
CE1: Descriure i valorar la diversitat lingüística i cultural a partir del reconeixement de les llengües de l'alumnat i la realitat plurilingüe i pluricultural, per afavorir la transferència lingüística, identificar i rebutjar estereotips i prejudicis lingüístics, i valorar aquesta diversitat com a font de riquesa cultural.	Llengua Catalana i Literatura
CE2: Comprendre i interpretar textos orals i multimodals recollint el sentit general i la informació més rellevant, la seva forma i el seu contingut, per construir coneixement, formar-se opinió i eixamplar les possibilitats de gaudi i lleure.	Llengua Catalana i Literatura
CE5: Produir textos escrits i multimodals amb adequació, coherència, cohesió, aplicant estratègies elementals de planificació, redacció, revisió, correcció i edició, amb regulació dels iguals i autoregulació progressivament autònoma i atenent les convencions pròpies del gènere discursiu triat, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes.	Llengua Catalana i Literatura
CE9: Mobilitzar el coneixement sobre l'estructura de la llengua i els seus usos i reflexionar de manera progressivament autònoma sobre les eleccions lingüístiques i discursives, amb la terminologia adequada, per desenvolupar la consciència lingüística, augmentar el repertori comunicatiu i millorar les destreses tant de producció oral i escrita com de recepció crítica.	Llengua Catalana i Literatura
CE10: Posar al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, les pròpies pràctiques comunicatives, utilitzant un llenguatge no discriminatori i desterrant els abusos de poder a través de la paraula, per afavorir un ús eficaç, ètic i democràtic del llenguatge.	Llengua Catalana i Literatura

TRACTAMENT DE LES COMPETÈNCIES TRANSVERSALS⁶

1. Competència en comunicació lingüística

i.CCL1. S'expressa de forma oral, escrita o signada amb coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa tant per intercanviar informació i crear coneixement com per construir vincles personals.

ii.CCL2. Comprèn, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, signats, escrits o multimodals dels àmbits personal, social, educatiu i professional per participar en diferents contextos de manera activa i informada i per construir coneixement.

2. Competència plurilingüe

i.CP3. Coneix, valora i respecta la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal com a factor de diàleg, per fomentar la cohesió social.

3. Competència ciutadana

i.CC3. Comprèn i analitza problemes ètics fonamentals i d'actualitat, considerant críticament els valors propis i aliens, i desenvolupant els seus propis judicis per afrontar la controvèrsia moral amb actitud dialogant, argumentativa, respectuosa i oposada a qualsevol tipus de discriminació o violència —incloent-hi la violència masclista, LGTBI-fòbica, racista o capacitista— o fonamentalisme ideològic.

⁶ Les competències transversals són: competència ciutadana; competència emprenedora; competència personal, social i d'aprendre a aprendre; i competència digital.

OBJECTIUS D'APRENENTATGE I CRITERIS D'AVUACIÓ

<p>Objectius d'aprenentatge⁷ Què volem que aprengui l'alumnat i per a què? CAPACITAT + SABER + FINALITAT</p>	<p>Criteris d'avaluació⁸ Com sabem que ho ha après? ACCIÓ + SABER + CONTEXT</p>
<p>1. Descriure i valorar la diversitat lingüística i cultural a partir del reconeixement de les llengües de l'alumnat i la realitat plurilingüe i pluricultural, per afavorir la transferència lingüística, identificar i rebutjar estereotips i prejudicis lingüístics, i valorar aquesta diversitat com a font de riquesa cultural. (CE1)</p>	<p>1. Reconèixer les llengües de la península i les llengües d'origen de l'alumnat, <i>identificant-ne algunes nocions bàsiques i contrastant alguns dels seus trets en manifestacions orals, escrites i multimodals</i>. 2. Identificar prejudicis i estereotips lingüístics <i>adoptant una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal, a partir de l'observació de la diversitat lingüística de l'entorn</i>.</p>
<p>2. Comprendre i interpretar àudios en diverses llengües de la península tot recollint el sentit general i la informació més rellevant, la seva forma i el seu contingut, per construir coneixement, formar-se opinió i eixamplar les possibilitats de gaudi i lleure. (CE2)</p>	<p>1. Comprendre el sentit global, l'estructura de textos orals i multimodals senzills de diferents àmbits, <i>analitzant la interacció entre els diferents codis</i>.</p>
<p>3. Produir una infografia de les llengües d'Espanya i del català especialment amb adequació, coherència, cohesió, aplicant estratègies elementals de planificació, redacció, revisió, correcció i edició, amb regulació dels iguals i autoregulació progressivament autònoma i atenent les convencions pròpies del gènere discursiu triat, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes. (CE5)</p>	<p>5. Planificar la redacció de textos escrits i multimodals senzills, atesa la situació comunicativa, destinatari, propòsit i canal; redactar esborranys i revisar-los amb ajuda del diàleg entre iguals i instruments de consulta, i presentar un text final coherent, cohesionat i amb el registre adequat. 6. Incorporar procediments bàsics per enriquir els textos, <i>tenint en compte aspectes discursius, lingüístics i d'estil, amb precisió lèxica i correcció ortogràfica i gramatical</i>.</p>

⁷ Les competències específiques estan formulades de forma general i convé concretar-les per definir quins seran els aprenentatges que s'adquiriran amb la realització de la situació d'aprenentatge. Aquesta concreció ha de permetre formular unes competències pròpies de la situació d'aprenentatge que són l'equivalent dels objectius d'aprenentatge.

⁸ Els criteris d'avaluació es poden desplegar en indicadors. Un objectiu d'aprenentatge pot relacionar-se amb un, dos o més criteris d'avaluació.

<p>4. Mobilitzar el coneixement sobre l'estructura de la llengua i els seus usos i reflexionar de manera progressivament autònoma sobre les eleccions lingüístiques i discursives, amb la terminologia adequada, per desenvolupar la consciència lingüística, augmentar el repertori comunicatiu i millorar les destreses tant de producció oral i escrita com de recepció crítica. (CE9)</p>	<p>7. Revisar els propis textos de manera guiada i fer propostes de millora argumentant els canvis a partir de la reflexió metalingüística i amb un metallenguatge específic, i identificar i esmenar alguns problemes de comprensió i producció de textos <i>utilitzant els coneixements explícits sobre la llengua i el seu ús.</i></p> <p>8. Formular generalitzacions sobre aspectes bàsics del funcionament de la llengua a partir de l'experimentació, comparació i transformació d'enunciats, així com de la formulació d'hipòtesis i la cerca d'exemples, <i>utilitzant un metallenguatge específic i consultant de manera guiada diccionaris, manuals i gramàtiques.</i></p>
<p>5. Posar al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels prejudicis lingüístics, la igualtat de drets de totes les persones, les pròpies pràctiques comunicatives, utilitzant un llenguatge no discriminatori i desterrant els abusos de poder a través de la paraula, per afavorir un ús eficaç, ètic i democràtic del llenguatge. (CE10)</p>	<p>9. Identificar i rebutjar els usos discriminatoris de la llengua, els abusos de poder a través de la paraula i els usos manipuladors del llenguatge <i>a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements lingüístics, textuais i discursius utilitzats, així com dels elements no verbals que regeixen la comunicació entre les persones.</i></p> <p>10.</p>

SABERS

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge es tractaran els sabers següents:

	Saber	<u>Àrea o matèria</u>
1	Reconeixement de les llengües d'Espanya, el seu origen i distribució geogràfica, amb especial atenció a les diferències entre plurilingüisme i diversitat dialectal, parant especial atenció al context de Catalunya i de la llengua catalana.	Llengua Catalana i Literatura Les llengües i els seus parlants
2	Identificació de prejudicis i estereotips lingüístics i formulació de formes d'evitar-los, tant a l'aula com a la vida quotidiana de l'alumnat i els mitjans de comunicació, tot centrant-se en les varietats de la llengua catalana i la seua percepció.	Llengua Catalana i Literatura Les llengües i els seus parlants
3	Aplicació d'estratègies per a la construcció guiada de conclusions pròpies sobre el sistema lingüístic. Observació, comparació i classificació d'unitats comunicatives. Experimentació amb estructures, formulació d'hipòtesis, contraexemples, generalitzacions i contrast entre llengües, fent servir el metallenguatge específic, en el marc de la millora en la comprensió i producció dels textos orals, escrits i multimodals en situacions diverses, tant personals i socials com acadèmiques.	Llengua Catalana i Literatura Reflexió sobre la llengua
4	Planificació, redacció, revisió i edició en diferents suports de textos escrits. Correcció gramatical i ortogràfica. Propietat lèxica. Usos de l'escriptura per a l'organització del pensament: presa de notes, esquemes, mapes conceptuals, definicions, resums, etc., en el context de l'aula, de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació, incloses les xarxes, i en les activitats acadèmiques.	Llengua Catalana i Literatura Comunicació Processos

DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

Quines són les principals estratègies metodològiques que es preveuen utilitzar? Quins tipus d'agrupament realitzarem? Quins són els principals materials que necessitarem? Etc.

Com a suports digitals farem ús de la plataforma de Google per fer servir el MyMaps.
Elaboració d'una infografia que sintetitza la reflexió dels prejudicis lingüístics a través d'un mapa sobre les llengües i els dialectes d'Espanya. Per fer algunes activitats que requereixen comunicació o pluja d'idees farem servir l'AnswerGarden
Confecció conjunta d'uns indicadors en forma de rúbrica que permeten la coavaluació en la revisió textual i la votació final en la valoració de les infografies i del treball cooperatiu.
Escriptura dels conceptes amb l'assessorament del docent i revisió posterior d'un company o companya seguint la rúbrica consensuada. L'escriptura es planteja a mà i a l'aula, per tal d'experimentar el ritme creatiu amb la velocitat psicomotriu de l'escriptura manual.

ACTIVITATS D'APRENTATGE I D'AVUACIÓ

Activitat	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació	Temporització	SESSIÓ
Presentació	- Presentació de la situació d'aprenentatge	5 minuts	SESSIÓ 1 Quines són les llengües d'Espanya? (30/04)
Activitats inicials <i>Què en sabem?</i>	- Per tal de saber què sap l'alumnat sobre quines llengües s'usen a l'estat, farem una activitat amb AnswerGarden per preguntar les llengües que coneixen a Espanya i, posteriorment, farem servir My Maps (de Google Maps), tot indicant el lloc on se situa cada llengua i/o els seus dialectes.	5 minuts	

Activitats de desenvolupament <i>Aprenem nous sabers</i>	<p>- Posteriorment, hi haurà una posada en comú sobre la diversitat lingüística a l'estat i s'abordaran les llengües que no s'hi hagen esmentat (potser el caló, l'àrab, l'asturià o l'aragonés) tot escoltant com sonen.</p>	20 minuts	
	<p>- A partir del coneixement sobre totes les llengües d'ús a la península, farem un petit debat a l'aula (o, si més no, un intercanvi d'opinions) en què l'alumnat haurà de participar tot fent referència a una sèrie de qüestions (Hi ha territoris on només parlen una llengua? Hi ha territoris que parlen més d'una llengua? Com ho fan? Hi ha llengües més importants que d'altres? etc.) Així, treballarem els prejudicis lingüístics, tot fent especial atenció a les varietats de la llengua catalana. Farem servir el <i>Mooving debate</i> per tal d'organitzar el debat. Partirem la classe en dos. A un costat quedarà la resposta Sí i, a l'altre, el NO.</p>	25 minuts	
	<p>- Tancament de la sessió, síntesi i comentari del pròxim dia</p>	5 minuts	
	<p>- Breu repàs de l'anterior sessió i guió de la sessió del dia</p>	5 minuts	
	<p>- Després d'aquest debat i de les opinions que l'alumnat haja intercanviat, s'explicaran els conceptes bàsics de la sociolingüística (bilingüisme, bilingüisme individual, bilingüisme social, diglòssia, varietat estàndard, monolingüisme, etc.) i una activitat sobre l'aplicació dels conceptes a les llengües que s'han esmentat abans. Amb aquesta activitat s'explica que l'objectiu és ampliar els conceptes sociolingüístics que coneixen amb exemples relacionats amb les diferents llengües i, com sempre, fent especial atenció a la varietat lingüística del català.</p>	30 minuts	
<p>- Per tenir en compte que s'ha de treballar com fer una infografia, partirem de diferents infografies amb mapes per poder, posteriorment, realitzar la seua. A més, com que hauran de definir si és una llengua o una varietat estandarditzada, farem una breu explicació de com fer definicions. Així, partirem de diferents definicions de conceptes per aplicar, després de fer la reflexió lingüística, és a dir, com es produeixen les definicions, quines estructures segueixen, etc.</p>	20 minuts	SESSIÓ 2 Prejudicis lingüístics (02/05)	

	- Tancament de la sessió, síntesi i comentari del pròxim dia	5 minuts	
Activitats d'estructuració <i>Què hem après?</i>	- Breu repàs de l'anterior sessió i guió de la sessió del dia	5 minuts	SESSIÓ 3 Creem una infografia (06/05)
	- A partir de la reflexió lingüística anterior, farem conjuntament una infografia amb l'elaboració de conceptes.	20 minuts	
Activitats d'aplicació <i>Apliquem el que hem après</i>	- Producció final de la infografia de conceptes de sociolingüística - Avaluació del producte final creat a través d'un formulari	30 minuts	
Tancament	- Tancament de la sessió, síntesi de tota la situació i avaluació conjunta	5 minuts	

BREU DESCRIPCIÓ DE COM S'ABORDEN [ELS VECTORS](#)⁹ EN AQUESTA SITUACIÓ D'APRENTATGE

- a) **Aprenentatges competencials:** Les activitats dissenyades en aquesta situació d'aprenentatge permeten resoldre problemes en tota mena, ja que es basen en el sistema lingüístic i, per desgràcia, l'alumnat trobarà quasi sempre situacions de prejudicis i discriminacions lingüístiques. A més, el context és aplicable a altres contextos com el de França on les llengües que s'usen diferents del francès no tenen protecció oficial.
- b) **Qualitat de l'educació de les llengües:** El disseny d'aquestes activitats permet que l'alumnat tinga una manera oberta i respectuosa d'entendre el món, tot relacionant-ho amb el context plurilingüe i intercultural. A més, els permet comprendre la dualitat de les llengües (que ells entenen com a "més importants" o "menys importants") tot reflectint una realitat que forma part de la seua vida diària.
- c) **Ciutadania, democràcia i consciència global:** L'objectiu d'aquestes activitats és que l'alumnat siga capaç d'analitzar les situacions de les llengües d'Espanya tot tenint present una consciència de justícia i democràcia equitativa. Així, després d'entendre els conceptes de sociolingüística plantejats (monolingüisme, bilingüisme individual, bilingüisme social, diglòssia, llengua majoritària i llengua minoritzada, autodi, substitució lingüística, etc.), l'alumnat podrà analitzar amb un sentit de justícia molt més ample si és just o no.

⁹ 1. Aprenentatges competencials. 2. Perspectiva de gènere. 3. Universalitat del currículum. 4. Qualitat de l'educació de les llengües. 5. Benestar emocional. 6. Ciutadania democràtica i consciència global.

MESURES I SUPORTS **UNIVERSALS**¹⁰

Hi ha tres alumnes amb Pi segons els grups.

1r ESO A: Una alumna nouvinguda i un alumne amb dislèxia.

1r ESO B: una alumna amb discapacitat visual lleugera (DVL)

1r ESO C: -

He determinat que aquests nens podran seguir la classe sense moltes dificultats. N'estaré pendent.

MESURES I SUPORTS **ADDITIONALS**¹¹ O **INTENSIVS**¹²

Quines mesures o suports addicionals o intensius es proposen per a cadascun dels alumnes següents:

Alumne/a	Mesura i suport addicional o intensiu

¹⁰ Les mesures i els suports universals són els que s'adrecen a tot l'alumnat. Han de permetre flexibilitzar el context d'aprenentatge, proporcionar als alumnes i als docents estratègies per minimitzar les barreres d'accés a l'aprenentatge i a la participació que es troben a l'entorn, i garantir la convivència i el compromís de tota la comunitat educativa.

¹¹ Les mesures i els suports addicionals s'adrecen a alguns alumnes. Permeten ajustar la resposta educativa de forma flexible, preventiva i temporal, focalitzant la intervenció educativa en aquells aspectes del procés d'aprenentatge que poden comprometre l'avenç personal i escolar.

¹² Les mesures i els suports intensius són específics per als i les alumnes amb necessitats educatives especials, estan adaptats a la seva singularitat i permeten ajustar la resposta educativa de forma extensa, amb una freqüència regular i, normalment, sense límit temporal.

f) Suport visual a l'aula

<p>Quines són les llengües d'Espanya? Català o valencià? Prejudicis lingüístics</p>	<h2 style="text-align: center;">ÍNDEX</h2> <p><i>Presentació</i></p> <p>SESSIÓ 1: Quines són les llengües d'Espanya? Prejudicis lingüístics</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Activitat inicial amb My Maps 2. Les llengües d'Espanya 3. Debat sobre prejudicis lingüístics <p>SESSIÓ 2: Sociolingüística</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Conceptes de sociolingüística 2. Les definicions <p>SESSIÓ 3: Creem una infografia en Padlet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definició conjunta 2. Definicions individuals 3. Creem la infografia en Padlet 4. Autoavaluació/avaluació <p><i>Tancament</i></p>
<p>Presentació</p>	<p>SESSIÓ 1 Quines són les llengües d'Espanya? Prejudicis lingüístics</p>

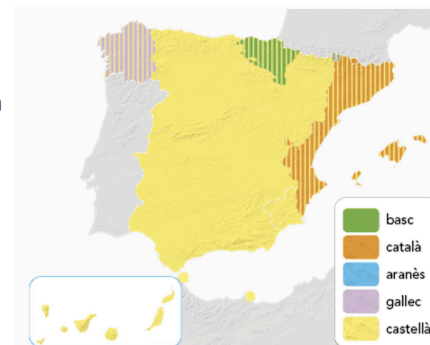
1. Quines llengües es parlen a Espanya?

Entreu a l'enllaç que tindreu a Classroom i col·loqueu les llengües que penseu que es parlen a la península. Teniu 5 minuts!

2. Les llengües d'Espanya

Aquestes llengües del mapa són:

- **pròpies**
- **oficials** als territoris on es parlen
- **cooficials** dins de l'estat

2. Les llengües d'Espanya

Hi ha llengües:

- amb protecció

A banda de les cinc llengües oficials que hem vist, a Espanya hi ha set llengües més que es consideren minoritàries i que no són oficials en els territoris on es parlen. Les coneixeu?

2. Les llengües d'Espanya

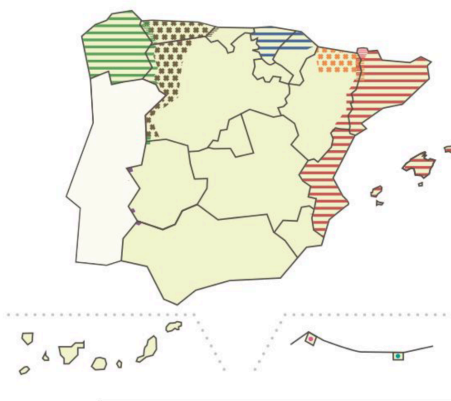
Les llengües amb protecció (no són oficials) més sonades són:

- **L'asturleonès** (o asturià, lleonès o mirandès, segons el territori), que es parla al Principat d'Astúries, a les províncies de Lleó i Zamora i a una àrea de Portugal. Una variant històrica de l'asturleonès és la llengua que es parla a Extremadura, que rep el nom d'extremeny.
- **L'aragonès**, que es parla a diverses valls del Pirineu aragonès.
- **L'àrab**, que es parla a Ceuta.

2. Les llengües d'Espanya

- El **tamazig**, llengua berber que es parla a Melilla i bona part del territori del Marroc.
- El **portuguès**, que es parla a la ciutat d'Olivença i a altres indrets al llarg de la frontera entre Portugal i Espanya.
- El **caló**, parlat per persones d'ètnia i cultura romaní distribuïdes en grups més o menys nombrosos arreu del territori.
- L'**haquetia**, parlat pels jueus sefardites de Ceuta i Melilla, descendents dels jueus que van ser expulsats de les corones de Castella i d'Aragó pels reis Ferran i Isabel, els Catòlics.

2. Les llengües d'Espanya

- ARAGONÈS
- ARANÈS
- ASTURLLEONÈS
- CASTELLÀ
- CATALÀ
- GALLEC
- BASC
- PORTUGUÉS
- ÀRAB
- TAMAZIGHT
- CALÓ

3. Prejudicis lingüístics - Debat

La situació d'aquestes llengües és bastant precària, perquè sovint no tenen el suport de les institucions ni la consciència dels mateixos parlants, que perceben la llengua com un dialecte menor.

3. Fem un debat (*Moving debate*)!

Què necessitarem?

- Respecte
- Aïçar la mà per parlar / Demanar torn de paraula

Preguntes:

- Hi ha territoris on només parlen una llengua?
- Hi ha territoris que parlen més d'una llengua? Com ho fan?
- Hi ha llengües més importants que d'altres?
- Caldria eliminar el català de l'escola?

1. Conceptes de sociolingüística

El debat va portar idees molt interessants com:

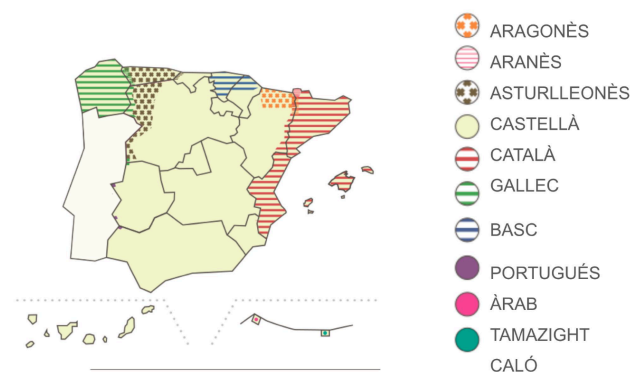
Llavors, penseu que hi ha algun nom per definir aquestes idees?

1. Conceptes de sociolingüística. Què en sabem?

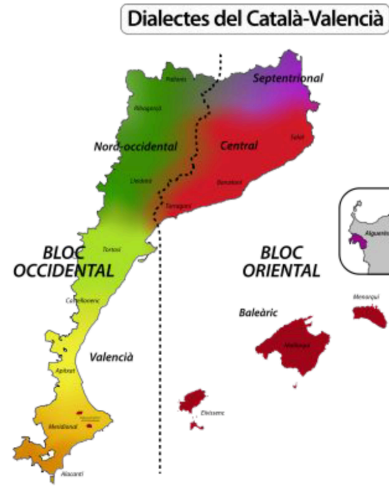
- Bilingüisme (individual, social o territorial)
- Varietat estàndard
- Monolingüisme

1. Conceptes de sociolingüística

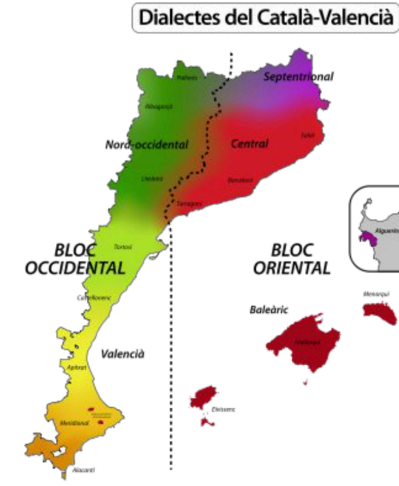
Relaciona els conceptes anteriors amb exemples de les llengües d'Espanya.

1. On es parla el català?

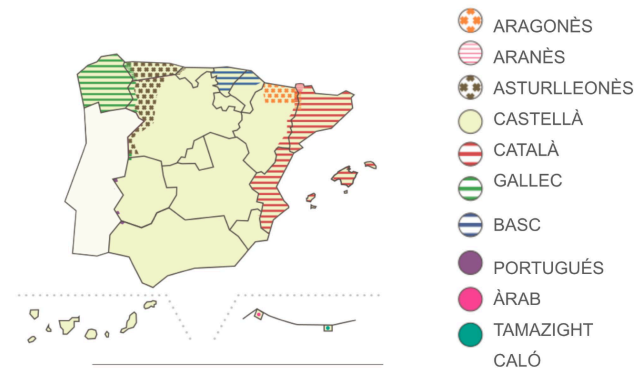
1. Català i valencià? Llengües, varietats o dialectes?

1. Català i valencià? Llengües, varietats o dialectes?

1. I l'aranès? I el gallec?

1. I l'aranès? I el gallec?

2. Les definicions

Però... com podem definir aquests conceptes?

Hem de tenir en compte que necessitarem les definicions per a la infografia/mapa.

1. Definir una paraula o una expressió és explicar el seu significat.
2. La definició ha de ser clara i útil i al més breu possible.

Fixem-nos en aquesta definició:

caminar: Traslladar-se a peu d'un lloc a un altre.

2. Les definicions

caminar: Traslladar-se a peu d'un lloc a un altre.

Què podem observar?

2. Les definicions

Efectivament, per definir conceptes hi ha **diverses tècniques o aspectes** a tenir en compte:

1. Fer servir l'**hiperònim**, és a dir, la paraula que indica el camp semàntic al qual pertany.
 - a. **camisa:** Peça de vestir [hiperònim] amb cos i mànegues, que cobreix el tors i que es porta sobre la pell o sobre la camiseteta o altra roba interior.
1. Fer servir un **sinònim**.
 - b. **cansament:** Fatiga [sinònim].
1. En una definició es poden **donar informacions diferents** sobre el significat de la paraula: **com és, com es produeix, per a què serveix...**
 - b. **automòbil:** Vehicle [hiperònim] automòbil terrestre, generalment de quatre rodes [com és] i destinat al transport de persones [per a què serveix].

1. Definició conjunta

Com podem definir la paraula *cadira*?

Recordem les tècniques:

1. Hiperònim
2. Sinònim
3. Explicacions

Teniu idees? Escriviu-les aquí:

<https://answer garden.ch/4104245>

2. Definicions individuals

Recordem les tècniques:

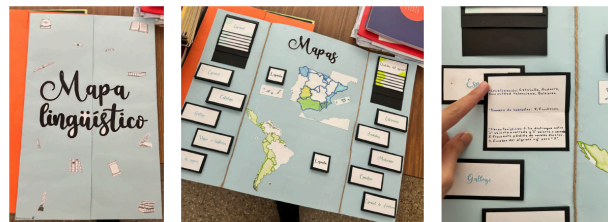
1. Hiperònim
2. Sinònim
3. Explicacions

Recordem els termes:

Gallec, basc, català, aranès, asturià, extremeny, portuguès, caló, etc.

3. Creem la infografia en un tríptic

Mireu els exemples que hi ha a continuació:

Recordem els termes per col·locar al mapa:

Gallec, basc, català, aranès, asturià, extremeny, portuguès, caló, etc.

4. Autoavaluació de la infografia i del treball

	1	2	3	4	%
Definicions	Presenta 1-3 definicions correctes en el lloc adequat	Presenta 4-6 definicions correctes en el lloc adequat	Presenta 7-9 definicions correctes en el lloc adequat	Presenta 10 definicions correctes en el lloc adequat	25
Estratègies	No s'han fet servir les estratègies d'hiperònim, sinònim o informació suplementària	S'han fet servir amb suficiència les estratègies d'hiperònim, sinònim o informació suplementària	S'han fet servir correctament les estratègies d'hiperònim, sinònim o informació suplementària	S'han fet servir molt correctament les estratègies d'hiperònim, sinònim o informació suplementària	25
Participació	No participa en el treball	Participa de manera bàsica en el treball	Participa bastant en el treball	Participa activament i genera debat en el treball	25
Creativitat	Presenta manca de creativitat. Tot s'ha imprès.	La creativitat és justa. Hi ha algun dibuix, alguna cosa escrita a mà, etc.	Hi ha bona creativitat. Hi ha dibuixos i escriptura a mà.	Hi ha molta creativitat. Hi ha presència de lettering, dibuixos i estructuració.	25

